

ԱՄՅԻՐԻ

2012

NAÏRI ناييري

« Բ Ա Ր Ե Մ Ա Ղ Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն »

Ե Ի

« Ա Ն Է Ծ Զ »

Ն Ո Ր Տ Ա Ր Ո Ւ Ա Ն

Ա Ռ Թ Ի Ի

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Նոր Տարուան սեմին, աւանդական սովորութիւն է, բարեմաղթանք յայտնելը մեր հարազատներուն, մեր բարեկամներուն ու մեր ազգակիցներուն. և նաեւ՝ Ազգին և Հայրենիքին համար:

Մաղթանք ընելու աւանդութիւն դարձած այս սովորութեան արմատները, մարդկային պատմութեան չափ հին են կը կարծենք:

Եւ հնագոյն ժամանակներէն ի վեր, մարդիկ կը հաւատան, որ եթէ սրտանց բան մը մաղթենք, այս մէկը կրնայ իրականանալ:

Կը կարծենք, թէ այս համոզումը կը նմանի քրիստոնէութեան այն կարգախօսին, որ կ'ըսէ՝

«ԽՆԴՐԵՑԷՔ ԱՍՏՈՒԾՍԷ, ԽՈՐ ՀԱԻԱՏՔՈՎ ԱՂՕԹԵԼՈՎ, ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾ ՊԻՏԻ ՏԱՅ ՁԵՁԻ»:

Բնականաբար, ամէն բան «Հաւատք»ի հարց է: Եւ ինչպէս որ կ'ըսեն՝ «Երանի՛ հաւատացողներուն»:

Եւ մենք կը հաւատանք, որ անհաւատները իրաւունք չունին այսպանելու հաւատացեալները:

Մինչեւ իսկ, առ այսօր, ի՞նչ գիտենք մարդ-անհատին հոգեկան առեղծուածային կառոյցին մասին:

Աւելի ճիշդը ըսելով՝ մարդ-արարածի հոգեկան «Աստուածային» կառոյցին մասին:

Միայն կրնանք հարցնել թերեւս՝
«Ինչո՞ւ» եւ «Ինչպէ՞ս»...

Եւ մենք կը հաւատանք, որ մարդկութիւնը յա-
ւիտեան, դեռ շա՛տ երկար ատեն, պիտի շարու-
նակէ հարց տալ, առանց պատասխան մը ստա-
նալու իր «Ինչո՞ւ»ին և «Ինչպէ՞ս»ին դիմաց:

* * *

Ուրեմն մենք ալ, հետեւելով աւանդական այս
սովորութեան, Նոր Տարուան առթիւ, մեր լաւագոյն
մաղթանքները ներկայացնենք մեր Հարազատ-
ներուն, մեր Ազգակիցներուն և Հայրենիքին:

Եւ մանաւանդ՝ հայրենիքը պաշտպանելու հա-
մար, զէնքը ձեռքին պայքարող մեր քաջարի հայ
զինուորներուն հայրենի Բանակին, դժուարագոյն
պայմաններու մէջ անխզելիօրէն հողին փարած
մեր հայրենի ժողովուրդին:

Բարի մաղթանք՝ մեր անգին մշակոյթը պաշտ-
պանելու համար չարչարուող մեր հայրենի մտաւո-
րականներուն, գրողներուն, լրագրողներուն, ուսու-
ցիչներուն, աշակերտներուն, բոլոր պաշտօնեանե-
րուն և աշխատաւորներուն, ամենատաժանագին
աշխատանքները կատարող գործաւորներուն,
հողագործներուն և միայնակ հովիւներուն:

«Ձեր սրտին դռները փակեցեք խուլ,
Սուրե՛ր սըրեցեք, սըրեցեք զանխո՛ւլ,
Սըրեցե՛ք ձեր խղճին վրայ քարացած,
Ու ատամներուն վրայ ձեր զաւակաց...»:

«Ահա, մենք կու գա՛նք, հովերուն մէջէն
Չէ՞ք լսեր ոսկրեր որ կը շշնջեն...:
Ամէնքս ալ զազիր դիակ, խոռոչ, գանկ,
Ահա մենք կու գանք, ահա մենք կու գանք...»:

Ռ. ՍԵՒԱԿ

Ռուբէն Սեւակի բանաստեղծութիւնները իր կեանքին հայելին են եղած, կը մնան:

Իւրաքանչիւրը իր բանաստեղծութիւններէն իր հաւատացած, զգացած, իր ապրած կեանքն է:

Եւ ճակատագրի ի՛նչ ողբալից հեզմանք՝ Ռուբէն Սեւակ, 26 Օգոստոս 1915ին, Դանիէլ Վարուժանի հետ, Չանղըրը-ի մէջ, Թուրք դահիճներու ձեռքով նահատակուեցաւ ճիշդ ու ճիշդ վերի բանաստեղծութեան մէջ իր նկարագրածին պէս՝ ամենաքստըմնելի չարչարանքներով՝ «Մորթատուելով»:

*
*
*

Եւ հիմա, Ռուբէն Սեւակի հետեւողութեամբ, Նոր-Տարուան առթիւ, մեր «Անէծք»ը ուղղենք բոլոր անոնց, որոնք Հայ Ազգին ողբերգութեան պատճառ եղան: Եւ յուսանք, ամբողջ հոգիով, որ մեր «Անէծք»ները իրականանան:

«Անէ՛ծք» ձեզի, Անգլիացի իշխանաւորներ, որ «սակարկեցիք մեր արեան գինը»: Եւ «Անէծք»՝ այնքան ատեն, որ մեր Ազգին դէմ ձեր կատարածը ձեր գլխուն գայ:

«ԱՆԷ՛ծք» ձեզի, ուխտադրուժ Ֆրանսացի իշխանաւորներ, որ Կիլիկիոյ մէջ, Թուրքերուն հետ համաձայնելով, դահիճներուն յանձնեցիք հայ ժողովուրդը և հայուն հայրենիքին յափշտակուելուն պատճառ եղաք:

Յաւիտեան «ԱՆԷ՛ծք» ձեզի, Գերման իշխանաւորներ, որ Սիոնիստներուն հրամանը գործադրեցիք Հայ Ազգը Յեղասպանութեան ենթարկել տալով: Եւ «ԱՆԷ՛ծք» ձեզի, Հրէածին Թուրքեր, որ Հայ Ազգին ձեզի համար կատարած բոլոր ծառայութիւններուն իբր երախտագիտութիւն՝ բնաջնջեցիք Հայ Ազգը և գողցաք հայուն հայրենիքը:

Եւ «ԱՆԷ՛ծք» ձեզի, վարձկան ու կաշառուած քիւրդ աշիրապետներ, որ Թուրք ցեղասպաններուն հրամանը գործադրեցիք, ձեր միամիտ հետեւորդներն ալ ձեր ետեւէն տանելով, դահիճի դեր կատարեցիք Հայ Ազգին բնաջնջման մասնակցելով, և տէր ու տիրականը դարձաք Արեւմտեան Հայաստանի հողերուն: Եւ անամօթաբար, ձեր քարտէսներուն մէջ, իբր քրտական հողեր կը ցուցնէք Արեւմըտեան Հայաստանի հողերը, նոյնիսկ այդ քարտէսներուն մէջ առնելով այսօրուան Հայաստանին մինչեւ Երեւան երկարող մասերը:

Բայց Թուրքերը, վերջին տարիներուն, ձեր «արժանի վարձատրութիւնը» տալ սկսան, ձեզ ալ ջարդելով, ինչպէս ըրած էին հայերուն:

Եւ վերջապէս՝ երիցս «ԱՆԷ՛ծք» ձեզի Սիոնիստ-

ներ, որ մեր Հայ Ազգին Յեղասպանութեան բուն պատասխանատուները, ծրագրողները, կազմակերպողները և գործադրել տուողներն էք:

Եւ դեռ այսօր նոյնիսկ, հայուն վերջին յոյսը եղող ներկայի Հայաստանն բնաջնջելու կը պատրաստուիք, իբր Աշխարհակալ Կայսրութիւն, ծրագիրներ կը պատրաստէք, և Ամերիկացիներուն ձեռամբ կը զինէք Ազերիները, Չէչենները, Աֆղանները և շրջակայքի բոլոր վայրագ ցեղախումբերը, որ յարձակին հայ ազգին միակ յենարանը եղող Ռուսերուն վրայ, որ յետոյ կարգը հայերուն գայ...:

* * *

Դուք, ձեր ցեղը՝ «Աստուծոյ Ընտրեալ Յեղը» կը նկատէք, ձեր Սուրբ Գիրքին վրայ յենելով:

Բայց Հայ Ազգը, ձերինէն շատ աւելի մեծ առաւելութիւն մը ունի:

Նոյն՝ ձեր Սուրբ Գիրքին մէջ գրուածին համաձայն՝

«Արարատ լեռան վրայ իջնող «Նոյի Տապան»էն սերած են Աշխարհի բոլոր Ազգերը»:

Ուրեմն մենք ենք, մենք՝ հայերս ենք, բոլոր Ազգերուն նախահայրերը: Մենք ենք հնագոյնը: Մենք ենք մեծագոյնը:

Եւ մանաւանդ՝ փաստուած է, որ անհատ առ անհատ վեր առնելով իւրաքանչիւր Ազգի ամէն մէկ միաւոր, և անոնց միջեւ համեմատութիւն կատարելով արժանաւորութեան մարզի մէջ, հայ Ազգն է ամենէն տաղանդաւորը:

Եւ ի՛նչ փոյթ, թէ Հայ Ազգը իր լայն զանգուածներով, դեռ տեղեակ եղած չըլլայ Հայ Ազգին ցեղասպանութեան մէջ ձեր ունեցած սաղայելական դերին:

Բայց, օր մը ան պիտի սորվի «իրականութիւնը» և այդ օրը... վա՛յ... ձեզի:

«Այդ որդեգրեալներն արեա՛ն, խաւարին:

Օր մը տարիքով փոքրիկ, հոգւով մե՛ծ,

Այդ մանուկներու խումբեր դառնահեծ,

Որ ո՛չինչ չունին այլեւս, ո՛չ ծընո՛ղ,

Ո՛չ Աստուած, ո՛չ ասի մը հայրենի հող...
Եւ որ կը մուրան պատարիկ մը հաց՝

Հեռուէն պժգանքով իրենց կարկառուած...
Եւ որոնք Մարդուն մէջը սրբազան

Ոչինչ գտան այլ վայրագ մի գազան...
Զգո՛յ՛ջ, այդ նոյն հսկայ մանուկներ մի օր

Նեխած ոսկրերու վրայ բիւրաւոր
Կարմիր-Դատաստա՛նը պիտի կանգնեն...

Ու չորս հովերուն նո՛ր Կամք, նո՛ր Օրէն
Պիտի շեփորեն...: Ու այն ատեն, վա՛յ,

Վա՛յ բոլոր շնչող էակներուն, վա՛յ...:»

Վա՛յ բոլոր շնչող էակներուն, վա՛յ...:»

Վա՛յ բոլոր շնչող էակներուն, վա՛յ...:»

Վա՛յ բոլոր շնչող էակներուն, վա՛յ...:»

Վա՛յ բոլոր շնչող էակներուն, վա՛յ...:»

Վա՛յ բոլոր շնչող էակներուն, վա՛յ...:»

Ռ. ՍԵՒԱԿ

Ամենայն բարիք մաղթենք՝ մանաւանդ զոհաբերութեան մեր խորհրդանիշը եղող «Հայ Մայրերուն», և նաեւ՝ Ս. Էջմիածինի Սրբ. Սեղանէն աւանդական «Հայ Հոգի»ին լոյսը ամբողջ աշխարհին տարածող մեր եկեղեցական Առաջնորդներուն և ուխտապահ Կրօնապետներուն:

Եւ մենք կը հաւատանք, որ այսօր, հայրենիքի մէջ ապրող հայրենի ժողովուրդին ամէն մէկ անհատը, Վարդանանցի ասպետներուն նման, պաշտելի մէյ-մէկ սուրբ հերոսներ են:

Փա՛ռք և պատիւ ձեզի՝ Հայրենի ժողովուրդ:

Մեր ամենաջերմագին մաղթանքները կ'ուզենք յայտնել նաեւ, Սփիւռքի մէջ, հայ մշակոյթի զինուորեալներ եղող, մեր հայու հոգին կրող և անով զօրացած մտաւորականներուն, հայերէն լեզուով թերթ հրատարակելու հրաշքը վկայող հերոս լրագրողներուն:

«Հայ հոգի»ով ուսուցիչներուն և հայերէն դասաւանդող ու մանաւանդ՝ հայերէն սորվող հայ աշակերտներուն:

Եւ նաեւ՝ Սփիւռքի մէջ, հայկական աւանդական ոգին աղօթքներով ու շարականներով Նոր Սերունդներուն փոխանցող հայ եկեղեցականներուն և, մինչեւ իսկ՝ դպիրներուն:

Եւ վերջապէս՝ Սփիւռքի մէջ, իրենց սիրտը հայկականութեամբ առլցուն, զայն յորդուն պահող սիրելի Ազգակիցներուն:

* * *

Մեր Ազգին համար Նոր Տարուան բարեմաղթութիւններ բանաձեւելէ յետոյ, այժմ կ'ուզենք, մեզի համար շատ կարեւոր հարցի մը մասին արտայայտուիլ։

Երբ, Նոր Տարուան առթիւ, մեր հարազատներուն, մեր հայրենիքին համար բարեմաղթութիւններ կ'ընենք, զանոնք իրականացած տեսնելու յոյսով, ուրեմն ինչո՞ւ, միաժամանակ, մեր սրտի խորէն եկած անէծք մըն ալ չհասցէագրենք Հայ Ազգին գրեթէ ամբողջական բնաջնջման պատճառ եղած Արեւմտեան պետութիւններուն և անոնց մանկլաւիկները եղող Թուրք ջարդարարներուն։

Մենք կը հաւատանք, որ Ազգ մը, իր հարազատներուն բարիք մաղթած օրը եթէ թշնամիները մոռնայ, ասով իր ապագան վտանգած կ'ըլլայ։

Հայութիւնը Աշխարհի միակ Ազգն է, որ, Պատմութեան մէջ, նմանը չունեցող ողբերգութեան մը ենթարկուեցաւ, Արեւմտեան պետութիւններուն կողմէ։

Հայ Ազգը միշտ և ամէն առթիւ, Արեւմտեան պետութիւններուն հանդէպ իր արդարատենչ ու վրէժխնդիր կամքը արտայայտելու և անոնց «Անէծք» տալու պարտաւորութեան մէջ, պէտք չէ թերանայ։

Եւ այս՝ իբր հայ «Ազգ» գոյատեւելու մեր միակ միջոցն է, որ չմոռնանք կատարուածը, և վառ պահենք մեր հոգիներուն մէջ մեր նահատակներուն յիշատակը, և դեռ՝ մեր գողցուած հայրենիքին օր մը վերատիրանալու մեր հաւատքը։

Հոս, տեղն է մէջբերելու, Ռուբէն Սեւակի 1910-ին գրած ու Եւրոպական նենգ պետութիւններուն

Սուլթան Համիտ հայերու կառաւիներով «կերակուր» կը պատրաստէ:

Իսկ վերը, «Ամպերու մէջ» Եւրոպայի «Զրիստոնեայ», «Զաղաքակիրթ» ու «Ազատասէր» պետութիւններու ղեկավարները, որոնք մեզի խոստացեր էին պաշտպանութիւն: Խո՛ր ցինջի մէջ են: Երբ անդին Հայը կը կոտորուի...:

հանդէպ իր զգացած գարշանքն արտայայտող, անոնց ուղղած և իր «Անէծք»ը բովանդակող սաբանաստեղծութիւնը:

Ռուբէն Սեւակի դեռ 1910-թ.ին եւրոպական Պետութիւններուն ուղղած այս բանաստեղծութիւնը, որ անոնց հայ Ազգին հանդէպ կիրարկած ոճրային, ազգակործան դերակատարութիւնը անարգանքի սիւնին կը գամէ, կը վկայէ Ռուբէն Սեւակի իրատեսութենէն բացի, իր իսկական առաջնորդի կոչումին և մեծութեան մասին:

Մէջբերումը կը կատարենք Ռուբէն Սեւակի 1910-ին հրատարակած «Կարմիր Գիրք»էն: «Ջարդի Խենթը - Անոնք Որ Կու Գան» բանաստեղծութիւնն է ան, որ հիացում կ'առթէ ոճրապարտըն ու մեղսակիցը իրենց անուններով կոչող իր յանդգնութեամբ...-

*«Ահա մենք կու գանք ու մենք՝ նզովքն ենք,
Ու խաւարին մէջ մխուած տէ՛գը նենգ.
Վրէժներու հիդրան ենք փայփայելի,
Մե՛նք, սարսափահա՛ր ու սարսափելի...:»*

*«Մենք՝ հին ուխտերու նո՛ր ուխտագընաց
Մենք՝ Սուսերը բիրտ ու Գիրքն օրինաց.
Մենք՝ Յասման ջրվէ՛ժը սարի խորէն.
Մենք՝ Աղջամուղջի ծընունդ լուսեղէն...:»*

*«Չե՛զի՛ որ քերծուած մեր մորթերէն ձի՛գ
Հարսնիքի, Մեղքի վրաններ կառուցիք...
Ու Չե՛զ՝ եւրոպեան դիք որ շնագին
Սակարկեցիք մեր արեան լռութեան գին...:»*

Միև թուրք...

ԹՂՆԷՐ ԱՔՉԱՄՍՂԼ ԹՈՒՐԻ Է, ԲԱՅՑ...

Վրէժ Ռուբէնեան
 (Յովհ. Չիլինկիրեան)

Ջողուր ու համարձակախօս հրապարակագիր եւ հմուտ պատմագէտ Յովհ. Չիլինկիրեան, որ ահա անշիք քան երեք տասնամեակներու երկայնքին, յամառ կոխ կը մղէ աշխարհակործան Միոնիպմի եւ հայակործան Փանթուրքիպմի դէմ, Սփիւռքի 90-ամեայ մտաւորական նահապետը, այն միակ գրիչն է, որ փրակապետ ըլլալով թրքերէն լեզուին ու թուրք պատմութեան, թրքերէն սահուն լեզուով եւ անապառ շունչով կը դիմակապէրժէ թրքական բարբարոսութիւնն ու ոճիրները, «ՆԱՅԻՐԻ» երկշաքաթաթերթի մնայուն մէկ սինակին մէջ՝ «ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԹԵՐՈՒՆ (ԻԲՐ ԹԷ) ՉՊԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ» գլխարկին տակ: Բայց ան՝ միաժամանակ, գիրէ գնահատել այն «միւս թուրքը», որ բարբարոսութեան փոխարէն կը կարարէ մարդավայել քաղաքակիրթ գործ, ինչպէս կարարած է թուրք ձախակողմեան պատմագէտ Թանէր Աքչամ Հայկական Եղեռնի պատմութեան ու պահանջարկիութեան ի նպաստ հրապարակած իր ուսումնասիրութիւններով ու հայտորներով:

Արդ, ստորեւ կը վերահրապարակենք Յովհ. Չիլինկիրեանի (Վրէժ Ռուբէնեան) յօդուածը՝ «ՆԱՅԻՐԻ»-ի, 28 Յունիս 2011 թուակիր համարին, որուն վերնագիրն է «ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՉԸՐԱԾԸ ԹՈՒՐԹ ՊԱՏՄԱԲԱՆ TANER AKÇAM ՅԱԶՈՂԵՑԱՒ ԿԱՏԱՐԵԼ»...:

Գ. Տ.

... Եւ Ռուբէն Սեւակի կեանքի ողիսականին պատմութեան մասին Թանէր Աքչամի 17 էջոց գրութիւնը՝ անգլերէն լեզուով լոյս տեսաւ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի ցեղասպանական հարցերու ուսումնասիրման գծով մասնագիտացած հանրածանօթ հրատարակութեան՝ Holocaust and Genocide Studies, 2011 թուականի Գարնան համարին մէջ, «The Chilinguirian Murder: A Case Study from the 1915 Roundup of Armenian Intellectuals» խորագրով: Այս պարբերագիրքը կը հրատարակուի Անգլիոյ ծանօթ համալսարանի՝ OXFORD-ի, համալսարանական Հրատարակչատան եւ Միացեալ Նահանգներու HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM-ի (որ հրեական հաստատութիւն մըն է) կողմէ:

Միև թուրք...

ԹՂՆԷՐ ԱՔԶԱՄԱԼ ԹՈՒՐԻ Է, ԲԱՅՑ...

Վրեժ Ռուբենյան
(Յովհ. Չիլինկիրեան)

Մենք՝ Թաներ Աքչամի մասին եւ անոր 2008 թուականին հրատարակած «ERMENI MESELESI HALLOLUMNUSTUR» վերտառութեամբ գիրքին մէջ, Ռուբեն Սեւակի սպանութեան մասին կատարած շատ կարեւոր յայտնութիւններ բովանդակելուն համար, «ՆԱՅԻՐԻ»ի թիւ 286-ի (22 Ապրիլ 2008) մէջ, լայն մանրամասնութեամբ արտայայտուած էինք:

Այստեղ՝ իբր բացատրական, օգտակար կը նկատենք հրատարակել մեր այդ գրութենէն հետեւեալ հատուածը.-

1995 թուին, «ՆԱՅԻՐԻ»ի առաջին թիւերէն սկսեալ Ռուբեն Սեւակի մասին, անոր ստեղծագործութեան, անոր գաղափարակին, անոր կեանքին եւ նահատակութեան մասին՝ իբր Ռուբեն Սեւակի եղբորորդին, մեր գիտցածները եւ լսածները ջանացիկը հրատարակել՝ իբր խղճի պարտք:

Բայց միշտ յոյս ունեինք, որ Ռուբեն Սեւակի մասին նոր տուեալներ, նոր գրութիւններ, նոր փաստաթուղթեր կրնան գտնուիլ:

Եւ մեր այս յոյսը վերջերս իրականացաւ:

Զանի մը ամիսներ առաջ էր՝ Նիւ-Եորքէն Փրոֆ. Վահագն Տատրեան հեռաձայնեց, թէ իր բարեկամը Փրոֆ.

Միև թուրքը...

ԹԱՆԷՐ ԱՔԶԱՄԱԼ ԹՈՒՐԻ Է, ԲԱՅՑ...

Վրեժ Ռուբենյան
(Յովհ. Չիլինկիրյան)

Թաներ Աքչամը թրքական արխիվներեն Ռուբեն Սեւակի սպանութեան եւ սպանող ոճրագործներուն մասին նոր փաստաթուղթեր գտած է:

Եւ Փրոֆ. Վահագն Տատրեան մեզի տուաւ Փրոֆ. Թաներ Աքչամի (որ ԱՄՆ Միկնետոթա համալսարանի Պատմութեան ամպիոնի դասախօս է) հեռախօսի համարը: Մենք հեռաձայնեցինք անոր, շնորհաւորեցինք, նաեւ՝ շնորհակալութիւն յայտնեցինք՝ Ռուբեն Սեւակի մասին իր կատարած նոր յայտնագործութեան համար:

Իսկ թէ ի՞նչ էր այդ նոր յայտնագործութիւնը, Փրոֆ. Թաներ Աքչամ տուաւ հետեւեալ տեղեկութիւնները.-

«Հայկական թերթերուն մէջ գրուած է, թէ Ռուբեն Սեւակ եւ իր չորս բախտակիցները սպանող «Զիւրտ Ալօ»ն եւ միւս ոճրագործները, Չանղըրը-ի գիւնտորական հրամանատար Մեհմետ Իզգէթ-ի կողմէ թիւնէյ գիւղին մօտերը ձերբակալուած եւ Չանղըրը տարուած են եւ հոն, Մեհմետ Իզգէթ հրամանատարը, այս բոլոր ոճրագործները սպաննել տուած է: Այս տեղեկութիւնները իրականութեան չեն համապատասխաներ:

«Որովհետեւ, թրքական արխիվներուն մէջ իմ գտած փաստաթուղթերս կ'ապացուցանեն, որ Զիւրտ Ալօ եւ միւս ոճրագործները Չանղըրը-ի բանտէն՝ Պոլիս՝ Թալեադ Փաշային աղերսագիր դրկած են: Թալեադ Փաշան մասնաւոր հրամանագրով Զիւրտ Ալօ-ն եւ միւս ոճրագործները ազատ արձակել տուած է:

«Ես, մօտ ատենէն, այս ողբալի դէպքերուն մասին գիրք մը պիտի հրատարակեմ, որուն մէջ պիտի գտնեք այս մասին բոլոր տեղեկութիւնները»:

Rupen Sevag Chilingirian in Ottoman uniform as a medical lieutenant (early 1915).
Courtesy of Hovhannes Chilingirian.

Միև թուրքը...

ԹՂՆԷՐ ԱՔԶԱՄՂԼ ԹՈՒՐԻ Է, ԲԱՅՑ...

Վրեժ Ռուբենյան
(Յովհ. Չիլինկիրեան)

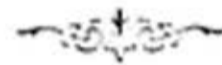
Քանի մը օրեր առաջ վերջապես, Պոլիսէն ստացանք թաներ Աքչամի հրատարակած գիրքը:

Այս գիրքին մէջ նշուած գտանք Փրոֆ. Թաներ Աքչամի տեղեկացուցած բոլոր դէպքերը:

Այս գիրքին վերնագիրն անգամ ինքնին շատ խորհրդաւոր է՝ «ERMENI MESELESI HALLOLUMNUSTUR» (Հայկական Հարցը՝ կարգադրուած է...):

Ծանօթ է, թէ ցեղասպան Թալէադը 1915-ի եղեռնէն քանի մը ամիսներ յետոյ, գոռոզաբար յոխորտացած էր՝ «ՍՈՒԼԹԱՆՆԵՐԸ ԴԱՐԵՐՈՎ ՉԿՐՑԱՆ ԿԱՐԳԱԴՐԵԼ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ: ԵՍ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ, ՔԱՆԻ ՄԸ ԱՄՍՈՒԱՆ ՄԵՋ ԿԱՐԳԱԴՐԵՑԻ»:

Թաներ Աքչամի գիրքին վերնագիրը, Թալէադի այս գոռոզ խօսքերուն ակնարկութիւնն է, եւ՝ վկայութիւնը:

Փրոֆ. Թաներ Աքչամի «Հայկական Հարցը կարգադրուած է» վերնագրով այս գիրքին մէջ հրատարակուած փաստաթուղթերը՝ թէ՛ Ռուբեն Սեւակի սպանութեան եւ թէ՛ Հայոց Յեղասպանութեան փաստագրութեան համար բացառիկ կարեւորութիւն ունին:

Այս գիրքին մէջ, Թաներ Աքչամ փաստաթուղթերով կ'ապացուցանէ, թէ Թալէադ փաշան անձամբ ծրագրած եւ գործադրել տուած է Ռուբեն Սեւակի սպանութիւնը Չանղըրը-ի Իթթիհատ վէ Թերաքըը կուսակցութեան պատասխանատու Ճեմալ Օկիւզի գլխաւորութեամբ:

Եւ սպանութենէն յետոյ ալ, նոյնիսքն Թալէադ, անձամբ ղրկած է ծածկագիր (Շիֆրայով) հեռագիրներ, եւ ազատ արձակել տուած է ոճրագործները:

Մենք կ'ուզենք այս անգամ, հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնել

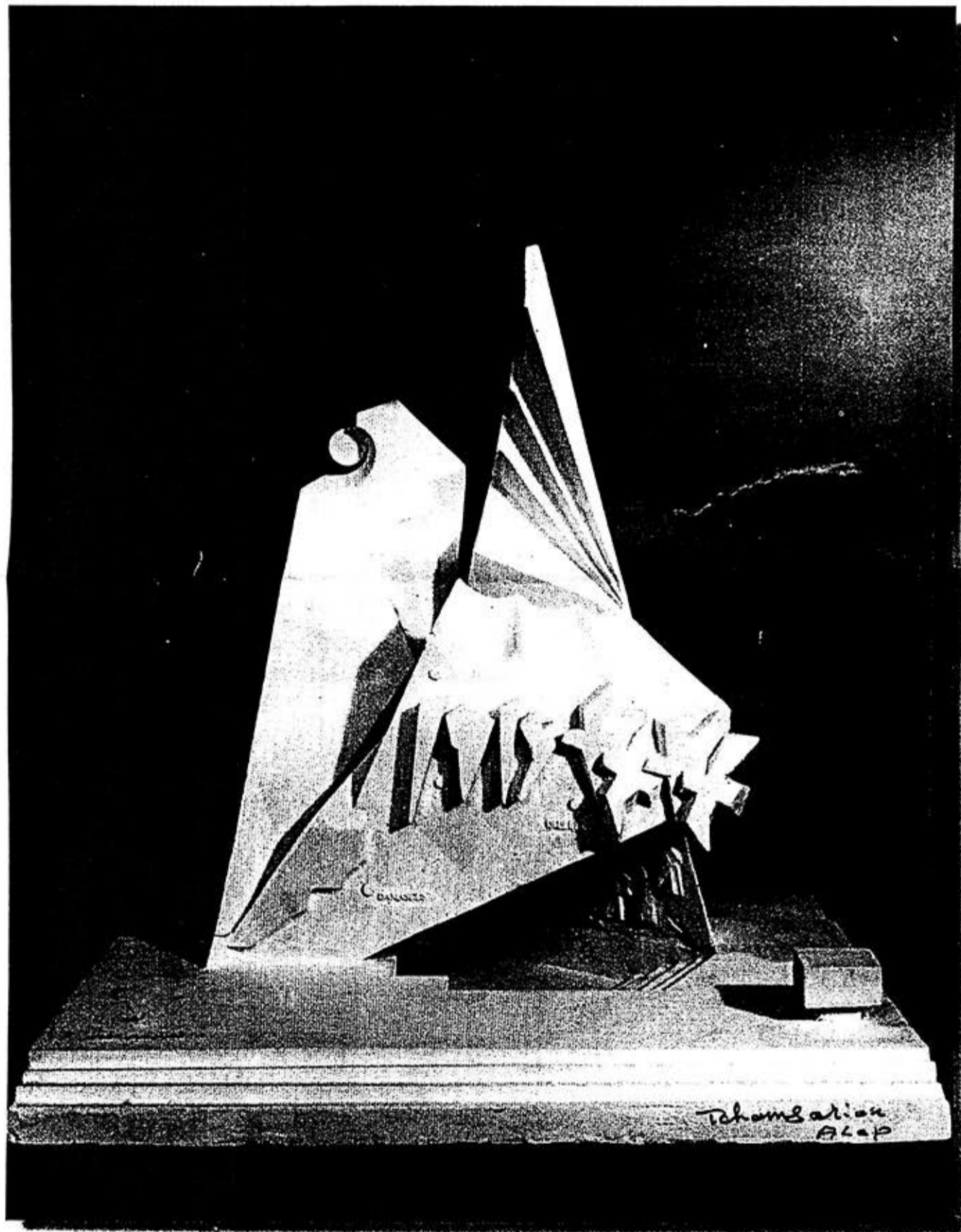
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆՍՏՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԾՐՋԱՆԱԿ
 ՀԻՔԱՆԱՆԱԿԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԾՐՋԱՆԱԿ

ՕՐԱՅՈՅՑ - ՈՒՂԵՑՈՅՑ

2012

1
9
4
8

2
0
1
2

Այս Յուշակոթողին՝ «Արաբ Երախտիք»ի, պաշտօնական բացման հանդիսությունը Երեւանի մեջ, տեղի պիտի ունենար 19 Հոկտեմբեր 2011-ին, ՀՀ Նախագահին եւ Ամենայն Հայոց Հայրապետին նախագահությամբ: (Տեսել Սեպտ.ի էջը)

**Լիբանանահայ Գրական Շրջանակը
 Կը Շնորհաւորէ Բոլորիդ
 ՊԱՅՔԱՐԻ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ**

ՍՈՒՏԵՐՈՒ, ԵՐԱԶՆԵՐՈՒ ԵՒ
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

«NOUVELLE ORDRE MONDIAL»

ԿՈՉՈՒՈՂ, ՍԻՈՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ
ԼՈՒԾԻՆ ԵՆԹԱՐԿՈՒԱԾ ԱՅՍ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ,
ԻՆՉ Է

«ԱԶԳԵՐՈՒ ԱՊԱԳԱՆ»

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Կրկին ու կրկին պիտի ըսենք՝ «Աստուծոյ ընտրեալ ժողովուրդին», հրեաներուն իշխանութեան ենթարկուած այս աշխարհին մէջ, հրեաներէն զատ ոչ մէկ ազգ, «Ազգ» ըլլալով՝ գոյատեւելու իրաւունք չունի:

Աստուծոյ ընտրեալ ժողովուրդը՝ հրեաները մէկ կողմ, իսկ մնացեալ բոլոր ազգերը, հրեաներուն կողմէ ստրուկներու զանգուածներ նկատուող, միւս կողմ:

Սա քսաներորդ դարուն, իբր թէ յառաջդիմութեան և «մարդկային իրաւունքներու դար» որակուած հանգրուանին, հրեաներուն երեք հազար տարի առաջ հաւատք ընծայելը իրենց մարգարէին՝ որ իրենք «Աստուծոյ ընտրեալ ժողովուրդ»ն են, շատերուն «յիմարութիւն» կը թուի:

Բայց ոչ՝ շինծու մակդիր կամ մակերեսային անուանում մը չէ ասիկա, այլ՝ համոզում, որուն իմաստը համազօր է «ցեղասպանութիւն»ի:

Երեսութապէս՝ հրեաները ցեղապաշտութեան դէմ են:

Մանաւանդ՝ Բ. Աշխարհամարտէն յետոյ, սիոնիստները, եւրոպական գրեթէ բոլոր երկիրներուն մէջ, իրենց որդեգրել տուած օրէնքներով (LOI CONTRE RACISME ET ANTISEMITISME), ամէն տեսակի ցեղապաշտական շարժումներուն արգելք կ'ըլլան:

Այդ օրէնքներուն շնորհիւ հրեաները, ժողովուրդներուն ազգային զգացումները կը փճացնեն: Ու նաև, իրենց կիրարկած ցեղապաշտ քաղաքականութեան հակադրուողները, ծանր պատիժներու դատապարտել տալով, զիրենք կը սմբեցնեն, և այս կերպով, հակահրեական բոլոր շարժումները, իրենց սաղմին մէջ իսկ կը խեղդեն:

Աշխարհի վրայ գրեթէ ամէն կողմ, իբր թէ ցեղապաշտութեան դէմ պայքարող հրեաները, իրենց կրօնական հաւատքով ու սիոնիստական գաղափարականով կը հանդիսանան մեծագոյն ցեղապաշտները:

Բայց հրեաները, իրենց ստեղծած «սուտերու Աշխարհ»ին մէջ, ամէն իրականութիւն կը խեղաթիւրեն և զայն իրենց ուզած ձեւին կը վերածեն:

Ասոր ամենապերճախօս ապացոյցներէն մէկը՝ ասկէ բաւական տարիներ

առաջ, Նիւ Եորքի մէջ, Միացեալ Ազգերու Ընդհանուր Ժողովին կողմէ և հրեաներուն ազդեցութեամբ առնուած որոշումն է:

Մինչև այդ թուականը, Մ.Ա.Կ.ի կողմէ, մանաւանդ արաբական պետութիւններու ջանքերով ընդունիլ տրուած էր թէ՛ սիոնիզմը ֆաշիզմին և նացիզմին հետ նոյնացող ցեղապաշտ գաղափարախօսութիւն մըն է:

Բայց այս մէկը կը զուգահիշէր մանաւանդ այն տարուան՝ 1979-ին երբ, արդէն իսկ, Անուար Սատաթի Իսրայէլի հետ կնքած մեկուսի համաձայնագրին հետեւանքով, Արաբները ներքնապէս պառակտուիլ սկսած էին:

Եւ ասկէ օգտուելով հրեաները, Ամերիկացիներուն ալ աջակցութեամբ, Միացեալ Ազգերու Ժողովին մէջ որոշում առնել տուին, թէ՛ *Սիոնիզմը ֆաշիզմի և նացիզմին հաւասարող «ցեղապաշտութիւն»* չէ:

Ո՛վ գիտէ, թէ հրեաները, այս որոշումը առնել տալու համար, ՄԱԿ-ի մէջ, անդամ պետութիւններու ներկայացուցիչներուն քանի՛ միլիոն տոլար վճարելով անոնց քուէները ծախու առին:

Այս պատմական որոշումին օրը, շա՛տ լաւ կը յիշենք:

Հեռատեսիլէն կատարուող հաղորդման մը պահուն, նկատեցինք իսրայէլի նախագահին և վարչապետին ցնծութիւնը: Անոնք, մեծ ուրախութեամբ, կ'ողջագուրուէին իրարու հետ, իրենց համար կենսական կարևորութիւն ունեցող այս որոշումի առնուելուն առթիւ:

Եւ այս ձևով, Միացեալ Ազգերը որոշում ընդունեցաւ, թէ՛ «Սիոնիզմը ցեղապաշտութիւն չէ»:

Բայց, մենք կը հաւատանք, թէ Աշխարհի մէջ, միակ իսկական ցեղապաշտական գաղափարախօսութիւնը «Սիոնիզմն է»:

Իսկ միւս բոլոր Ազգային շարժումները, սիոնիզմին հակադրուող, ինքնապաշտպանական բնական պոռթկումներ են:

Ու մենք, կը հաւատանք նաև, թէ սիոնիզմը ո՛չ միայն ցեղապաշտական գաղափարախօսութիւն մըն է, այլ՝ զուտ բարբարոսութիւն, ամէն տեսակէտով:

Եւ հրեաները, սիոնիզմի գաղափարախօսութիւնը, իրենց դրամին ուժովը, որպէս քաղաքական վաւերական «կանոն», գրեթէ բոլոր ժողովուրդներուն պարտադրաբար ընդունիլ տուին:

Այսօր, «DIFACTO» իրականութիւնը, այսպէս է:

Ասոր մեծագոյն ապացոյցը ներկայի «Ամերիկա»ն է:

Ամերիկան «Ստրուկ Տիտան» մըն է, որ սիոնիստներուն «կամք»ը կը գործադրէ:

Եւ այսօր, սիոնիստներուն գլխաւոր ուժը եղող «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ»ը, ազգութիւն չունեցող և խառնածին կաթսայի նմանող իր ընկերային կառոյցով, «Ապագայ Աշխարհի ազգերուն նախապատկերն է:

Յառաջիկայ տասնամեակներուն Եւրոպայի Ազգերը, կամաց կամաց պիտի կորսնցնեն իրենց ազգային դրոշմը և պիտի վերածուին, Ամերիկացիներուն նման, «խառնածին զանգուածներու»:

Այս մեր ըսածը, ո՛չ մտացածին նախատեսութիւն է և ոչ ալ ցնորք:

Եթէ աչք ունիք՝ ուրեմն արդէն տեսած էք, թէ Եւրոպական ժողովուրդները, նաե՛ւ աշխարհի ժողովուրդներուն կարևոր մէկ մասը, արդէն իսկ,

Ամերիկեան ազդեցութեամբ, «ամէն բանով» Ամերիկացիներուն նմանիլ սկսած են՝ իրենց ապրելակերպով, վարուելակերպով և մտածելակերպով:

Եւ ամէն մարզի մէջ, Ամերիկացիներուն վարակին թողած ազդեցութիւնը անոնց վրայ, անուրանալի է:

*
*
*

Այսօր, Սովետ. Միութեան խորտակումէն յետոյ, միակ աշխարհակալ և միահեծան ուժը եղող. սիոնիստ Ամերիկացիները, իրենց իշխանութեան տևականութիւնը ապահովելու համար, երկու հեռանկար ունին՝

1.- Սիոնիստ Ամերիկայի «CAPITALISTE»ներուն մահացու թշնամին եղող «COMMUNISME»ին, Ռուսիոյ և Եւրոպայի մէջ, հինին նման մէջտեղ ելլելուն, ամէն գնով արգելք ըլլալ:

2.- Աշխարհի բոլոր պետութիւնները, Եւրոպայի ժողովուրդները մանաւանդ, իրենց ցեղային կառոյցներով, Ամերիկեան օրինակին վրայ հիմնուած, խառնածիւններէ բաղկացող և իրենց ենթակայ պետութիւններու վերածել:

Գիտէ՞ք, թէ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ, 2020 թուականին, սեւամորթները և «HISPANIQUE»ները մեծամասնութիւն պիտի ըլլան:

Այս ձևով, ամերիկայի մէջ, ճերմակ ցեղին իշխանութիւնը վերջ պիտի գտնէ, և ամերիկա բոլորովին խառնածիւններու իշխանութեան պիտի ենթարկուի:

Եթէ, այդ տարիներուն, Եւրոպայի և Ռուսիոյ մէջ, ճերմակ ցեղը անաղարտ մնայ՝ ճերմակ ցեղին բարձր կարողութիւններուն շնորհիւ, յառաջիկայ տարիներուն, Ամերիկայի աշխարհակալ կայսրութեան իշխանութիւնը կրնայ վտանգի ենթարկուիլ:

Այսօր, սիոնիստ Ամերիկացիներուն Եուկոսլաւիոյ դէմ մղած անգութ պատերազմը, միջոց մը յետոյ, նախ Ռուսիան և յետոյ ալ Եւրոպան խռովելու, տկարացնելու և ամէնէն վերջ՝ զիրենք քանդելու հեռանկարը կը հետապնդէ:

Եւ այս քանդումին մէջ յառաջապահի դերը պիտի կատարէ՝ Ադրիակացեան մինչև Չինական Պարիսպները երկարող նորակազմ «Մեծն Թուրքիա» կայսրութիւնը:

Այս ձևով, Ռուսիան և Եւրոպան, անվերջանալի պայքարներու և պատերազմներու պիտի ենթարկուին:

*
*
*

Ամերիկան՝ երկու կողմէն ովկիանոսներով շրջապատուած, աշխարհագրական իր բացառիկ և անառիկ դիրքով, պիտի շարունակէ ամբողջ Աշխարհի միահեծան տէրը ըլլալ:

Ամերիկան իր հողին վրայ, գրեթէ 130 տարիներէ ի վեր պատերազմ տեսած չըլլալուն պատճառով, և մանաւանդ՝ ընկերային խլրտումներէ զերծ մնացած իր տնտեսական կառոյցին հետեւանքով, իր «թերնոլոժիք» մակարդակով Եւրոպայէն 10 տարի և Ռուսիայէն ալ 40 տարի աւելի յառաջացած է:

Այսպէս, իր տնտեսական և զինուորական գերակայութենէն օգտուելով Ամերիկան, ամէն մարզի մէջ, իր «կամք»ը պիտի շարունակէ պարտադրել ամէնուն: Եւ այսօր մանաւանդ, Եւրոպան տնտեսապէս ա՛յն աստիճան Ամերիկային ենթարկուած է, որ եթէ ան Եւրոպայէն իր կատարած ներա-

ծումները դադրեցնէ, Եւրոպական տնտեսութիւնը, մէկ օրէն միւսը, կը քանդուի:

Այս է իրական պատճառը Եւրոպացիներուն, մանաւանդ՝ Ֆրանսային, Ամերիկացիներուն Եուկոսլաւիոյ մէջ կատարած բարբարոսութիւններուն հլու հնազանդ հպատակելուն:

Չենք գիտեր, թէ Եւրոպացիները մինչև ե՞րբ պիտի շարունակեն Ամերիկացիներուն «ստրուկ»ը ըլլալ:

Ասիկա, ձևով մը, Եւրոպային ինքնասպանութիւնն է:

Որովհետև, շատ բացայայտ իրականութիւն մըն է, թէ անպայման, օր մը, Եուկոսլաւիայէն յետոյ, կարգը Եւրոպային պիտի գայ:

Ո՞վ արգելք պիտի ըլլայ սիոնիզմին ձեռնարկած այս «էթնիք մաքրագործում»ին:

Սել և ճերմակ ցեղերու հոգե-մարմնախառնումի ցուցադրութիւններու, «կենակցութեանց» քաջալերումը վերջերս նորոյթ կը կազմեն. ինչպէս անցեալ տարիներուն. Մոնաքօ-ի մէջ

Բայց, մեր համոզումով, սիոնիստ Ամերիկացիներուն Եւրոպայի մէջ կատարած ամէնէն քանդիչ աշխատանքը, Եւրոպայի ցեղային կառոյցը, Ամերիկացիներուն ունեցածին պէս, խառնածիներէ կազմուած զանգուածի վերածելու համար տարած աշխատանքներն են:

Եւրոպա ապրողները, շատ յստակ ու պարզ նկատած են, որ մանաւանդ վերջին տարիներուն, Եւրոպայի մէջ սեւամորթներուն թիւը, անհաւատալիօրէն բարձրացած է:

Օրինակ՝ Ջուիցերիան նկատի առնենք:

Ջուիցերիոյ մէջ, ասպէ մինչև տասը տարիներ առաջ, մէկ սեւամորթ իսկ չէիք գրնար տեսնել:

Մինչդէռ այսօր, Ջուիցերիոյ ամէն կողմը, անբնականօրէն սեւամորթներով լեցուած է: Ջուիցերիան ինչպէ՞ս այս վիճակին ենթարկուեցաւ:

Ափրիկէի և Ասիոյ մէջ կատարուող անվերջանալի պատերազմներուն հետեւանքով.

սիոնիստներուն իշխանութեան ենթարկուած միջազգային

(Շարք տես՝ էջ 7)

ԹՄՆԷՐ ԱՔԶԱՄԱԼ ԲՈՒՔԻ Է, ԲԱՅՑ...

Վրժ Ռուբենեան
(Թմ. Ռուբենեան)

Փրոֆ. Թաներ Աքչամին՝ Ռուբեն Սեւակի սպանութեան ու Հայոց Յեղասպանութեան շուրջ ցարդ գաղտնի մնացած եղելութիւններ եւ մանրամասներ յայտնաբերող հետազօտական լուրջ պրպտումներուն համար:

Մեր գրութեան սկիզբը դատապարտած էիք հայ դաւաճաններն ու Ազգին վնասարարները, որոնք Հայոց Յեղասպանութեան տուն տուին կամ՝ գիտակցաբար թէ անգիտակցաբար մեղսակից եղան ատոր: Եւ մենք՝ Հայոց Յեղասպանութեան պատճառով կորսնցուցինք մեր հայրենիքին 90 առ հարիւրը:

Այսօր, Մեծ Եղեռնի 93-րդ տարելիցն է:

Հայ ժողովուրդը 24 Ապրիլ 2008-ին, կրկին կը յիշատակէ անպատիժ մնացած Հայասպանութիւնը:

Ինչպէ՞ս չխարանել ճակատը անոնց, որոնք գործեցին Հայոց Յեղասպանութիւնը, այդ ազգասպանները որոնք ցարդ կը մնան անպատիժ, եւ անոնց, որոնք մեղսակից եղան եղեռնագործութեան բայց, մինչեւ այսօր, անոնցմէ հաշիւ չէ պահանջուած հայ ժողովուրդին կողմէ, եւ՝ Ազգին բռնախլուած իրաւունքները չ են վերադարձուած հայութեան:

Մենք Թաներ Աքչամի 2008 թուականին կատարած յայտնագործումին մասին մամուլով արտայայտուելէ բացի, անցեալ 2009թ. Մայիսին, Հայաստան մեր կատարած այցելութեան օրերուն, Երեւանի Թեքեան Մշակութ. Միութեան սրահին մէջ, Ռուբեն Սեւակի նուիրուած հանդիսութեան, ելոյթ մըն ալ ունեցանք, եւ Թաներ Աքչամի «Հայկական Հարցը Կարգադրուած Է» գիրքը ներկայացուցինք, լայն լուսաբանութիւններ տալով այդ մասին...:

Այս ելոյթը նոյնպէս՝ իրատարակուեցաւ

ՄԱՆԷՐ ԱՔՉԱՄՍՂԼ ԹՈՒՐԻԲ Է, ԲԱՅՅ...

Վրժ Ռուբենեան
Չիլիկիրեան)

«ՆԱՅԻՐԻ»ի մէջ, 2009 թուին:

Բայց ցաւով պիտի ըսենք, որ Թաներ Աքչամի կատարած այս յայտնագործութիւններուն վերաբերեալ, հայկական մամուլը եւ մանաւանդ հայ մտաւորականները տող մը չգրեցին:

ԻՆՉՈ՞Ւ ԱՐԴԵՕՔ:

Որովհետեւ՝ (մեր 87 տարիներու փորձառութեամբ պիտի ըսենք).-

Ամէն մէկ «Չայ անձնաւորութիւն» ազատ-անկախ «Պետութիւն» մըն է...

Եւ ամէն մէկ անձ՝ իր անձնական հարցերով

ԹՂՆԷՐ ԱՔԶԱՄԱԼ ԲՈՒՐԻ Է, ԲԱՅՑ...

Վրժ Ռուբենեան
(իսկիրեան)

միայն կը գբաղի...

Եւ «Ռուրիշին» հարցերը գինք չեն
հետաքրքրեր...:

Պարզ խօսքով...

Ամեն մեկ հայ, - յարգելով հազուագիտ
բացառութիւնները -, «Մենձ անձնասեր» մըն.
Է...:

Մեր թղթակցութիւնը շարունակեցինք
Թաներ Աքչամի հետ:

Եւ ան մենէ խնդրեց, որ Ռուբեն Սեւակի
մասին յաւելեալ գրութիւններ, վաւերաթուղթեր
եւ լուսանկարներ դրկենք իրեն:

Մենք անոր ուղարկեցինք Ռուբեն Սեւակի
կեանքի մասին մեր ունեցած ամենէն կարելոր
տուեալներու պատճենները:

Եւ Թաներ Աքչամ 2010 թուին նոր գիրք մը
հրատարակեց «1915 YAZILARI» (1915թ.
գրութիւններ) վերնագրով, որուն մեջ Ռուբեն
Սեւակի մասին 24 էջ յատկացուած էր, «Բժիշկ
Ռուբեն Սեւակ Չիլիսկիրեանի դեմ Գործուած
Ոճիրը» խորագրին տակ:

Իսկ 5 Նոյեմբեր 2010-ին, Թաներ Աքչամ մեձ
ուրախութեամբ, ԱՄՆ-էն դրկած իր e-mail-ով,

Taner Akçam

**'Ermeni Meselesi
Hallolunmuştur'**

Osmanlı Belgelerine Göre

Savaş Yıllarında

Ermenilere Yönelik Politikalar

ԹԱՆԷՐ ԱՔԶԱՄԱԼ ԹՈՒՐԻ Է, ԲԱՅՑ...

Կրթ Բուրբենեան
(Հայաստանի Հանրապետության)

մեզի տեղեկացուց, թե ցեղասպանագիտութեան ամենէն հեղինակաւոր հանդեսներէն «Holocaust and Genocide Studies»-ը, Բուրբեն Սեւակի վերաբերող իր ուսումնասիրութիւնը ընդունած է հրատարակել, եւ ուրեմն, մեզմէ խնդրեց, որ Բուրբեն Սեւակի աւելի որակաւոր մէկ նկարը ղրկենք իրեն: Եւ մենք ուղարկեցինք՝ Բուրբեն Սեւակի գիտութեան համագգեստով բնօրինակ մէկ նկարին պատճենը: (Չորսոյնութեամբ կու տանք այս գրութեան հետ, Ա. Էջին վրայ, Գ. Տ.):

19 Մայիս 2011-ին, Թաներ Աքչամ մեզի ուղարկեց «Holocaust and Genocide Studies» պարբերագիրքէն Գարուն 2011թ. համարէն օրինակ մը հետեւեալ մակագրութեամբ.- «Յարգելի Պարոն Յովհաննէս... վերջապէս յօդուածը հրատարակուեցաւ: Ձեր շահագրգռութեան եւ օգնութեան շնորհիւ եղաւ այս...: Շատ ու շատ շնորհակալութիւններ... 19 Մայիս 2011, U.S.A. Թաներ Աքչամ»:

Եւ մենք Թաներ Աքչամին պատասխանեցինք հետեւեալ շնորհակալագրով.- «Յարգելի Փրոֆ. Թաներ Աքչամ... Բանի մը օր առաջ ստացայ «Holocaust and Genocide Studies» հանդեսի թիւը: Ես եւ ամբողջ Չիլիսկիրեան ընտանիքը եւ Բուրբեն Սեւակը գիտցող, հասկցող եւ սիրողները երախտապարտ են ձեզի: Դուք՝ հայ մտաւորականներուն չըրածը, աւելի ճիշդ, չկրցածը իրականագործեցիք: Սրտանց շնորհակալութիւններս եւ շնորհաւորութիւններս կը յայտնեմ: Ամենալաւ մաղթանքներով՝ Յովհ. Չիլիսկիրեան, 2 Յունիս, 2011 ՆԻՍ»:

ԹՎՆԵՐ ԱՔՉԱՄԱԼ ԹՈՒՐԻ Է, ԲԱՅՑ...

Վրեժ Ռուբենեան
(Յովհ. Չիլիսկիրեան)

Վերջերս թուրքերը Թաւեր Աքչամի ընտանիքի անդամներուն մասին զեկոյց մը հրատարակեցին, պնդելով, որ Թաւեր Աքչամ Արդուիսի դաւանափոխ եղած հայ ընտանիքի մը զաւակն է...

Հայերն ալ, Թաւեր Աքչամի մասին թեր ուղեմ կարծիքներ կը յայտնեն:

Կարգ մը հայեր կ'ըսեն, թէ Թաւեր Աքչամ Թրքական գաղտնի սպասարկութեան (MIT) գործակալ մըն է...:

Այսմէկը վարկած մըն է: Կրնայ իրականութիւն ըլլալ: Չենք կրնար գիտնալ:

Բայց, Թաւեր Աքչամ Հայկական Եղեռնի պատմութեան ու պահանջատիրութեան համար հայ մտաւորականներուն չըրածը, աւելի ճիշդ, չկրցածը իրականացուց: Եւ՝ ինչ որ գրած է, վաւերական է:

ՅՈՎՀ. ՉԻԼԻՍԿԻՐԵԱՆ

ԹԱՆԷՐ ԱՔԶԱՄԱԿԼ ԹՈՒՐԻ Է, ԲԱՅՑ...

Վրեժ Ռուբենեան
(Յովհ. Չիլինկիրեան)

Մեր համեստ այլ հաստատ համոզումով՝
մենք ենք որ պիտի տանք «Յայոց հարց»ին
պատասխանը: Պատասխանը՝ Տարագիր
Արեւմտահայութեան Յամաշխարհային
Քոնկրետն է...:

Գ. Տ.

ԳԵՈՐԳ ԷՄԻՆ

ԱՆՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՐՅԸ

«Ձայն բարբառոյ յանապատի՞...»

Ամեն հարց կեանքում
Պատասխան ունի
Բացի... մի՞ հարցից-
Անիծեա՛լ հարցից՝
Միա՛կ, եզակի՛ եւ անզուգական.-

Ո՞վ չգիտէ,
Որ դարերից ի վեր
«Յայոց հարց»ը կա՛յ,
Բայց լսե՞լ էք,
Որ երբեւէ լինէր... «Յայոց պատասխան»

Պատասխան չկա՛յ
Պատասխան չկա՛յ...

Յարցը՝ զրկուա՛ծը
Ազնի՛ւ-արդա՛րն է միայն ունենում.
Չար-անարդարը
Յարցն ի՛նչ է անում.-
Նա լոկ արդարի
Յո՛ղն ու երկի՛րն է
Յարցականի՛ ու հարցի տակ դնո՛ւմ.

Նա հարցեր չունի՛-
Նա ունի միայն
Յարց տուողների բերանը փակող
Եաթաղաններ՝ ու զենքեր՝ մարդասպան
-
Իբրեւ արդարի հարցին պատասխան...

... Կա՞յ մեկն աշխարհում,
Որը չիմանայ «Յարցը Յայկական»
Բայց լսե՞լ էք,
Որ երբեւէ լինէր... «Յայոց պատասխան»

Ոչ պարսկական, ոչ թուրքական,-
Յայի հայկականն են ուզում,
Ոչ տարագիր, ո՛չ գաղթական,-
Յայ ազգը՝ իր տանն են ուզում.
Իմ վաղեմի՛, ազնի՛ւ հարցին
Արդար դատաստան են ուզում,
Յոզնե՛լ են ես «Յայոց հարցի՛ց»
«Յայոց... պատասխան» են ուզում:

Գ. ԷՄԻՆ

ՀԱԶԱՐ ԴԻՄԱԿ ՈՒՆԵՑՈՂ ԱԶԳ ՄԸ՝ ՍԻՈՆԱԿԱՆ ՀՐԵԱՆԵՐԸ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Խ.Ծ. Սիոնական-հրեաներուն եւ ասոնց հոգեղբայրները եղող Սուլ-բանական-Իթթիհատական-Քեմալական բուրժեբուն սերտ ու ոնրամէտ գործակցութիւնը դարաւոր պատմութիւն ունի: Կը շարունակուի մինչեւ այսօր: «Դաշնակից»ներուն էութիւնն ու նկարագիրը կը մնան անփոփոխ: Այդ մասին կը վկայեն մեր տաղանդաւոր աշխատակից, հրապարակագիր ու պատմագէտ Յովհաննէս Զիլինկիրեանի «Սուտերու եւ Երազներու Զոհ», «Էշնահատակ Եղած Ազգ Մը՝ Հայերը» մեծարժէք հատորէն վերցուած սա մէջ-բերումը որ կը հաստատէ, թէ կաթնեղբայրներու վաղեմի դաւակցութիւնը կը յարատեւէ հիմա, նիւթելով սադրանք դրացի երկիրներու ժողովուրդներուն դէմ, ջանալով ապակայունացնել անոնց ներքին կեանքը, հրահրելով դաւ ու նենգութիւն: Ուղարկելով մախանենգուած գէնք-ռազմանիւք: Պատասպարելով խռովարար փախստականներ՝ «Մարդասիրական» օգնութիւն ընծայելու լոզունգի տակ: Երբ իրենք ժառանգորդներն են երէկի ցեղասպաններուն, որոնց զոհն եղաւ ու կը մնայ հայութիւնը: Զոհն են՝ նաեւ՝ մեր դրացի մոլորեալ որոշ Արաբներ որոնք, բշնամիին խարդաւանքէն տարուելով և օրերս գտնուելով «Երկու կրակի միջեւ, կը յուսան միամտաբար, որ կրնան ապաւեն գտնել իրենց եղբրական վիճակին միակ պատճառն եղող սահմանակիցին մօտ: Թուրքիա Կոկորդիլոսի (կեղծ) արցունք կը թափէ տարագիր մարդոց վրայ որոնց վիճակին բուն մեղաւորներն են իրենք, ունենալով մեղսակից Արեւմտեան ծանօթ տէրութիւնները որոնք, հայասէրի դիմակ դրած, հովանաւորեցին հայկական Մեծ Եղեռնը: Յետոյ ալ ափսոսացին որպէս թէ: Բայց դեռ, մինչեւ հիմա, ինչ-ինչ հնարքներով, կը թողուն անպատիժ Ցեղասպանին: Երեւան երթալով ծաղկեպսակ կը դնեն Միծեռնակաբերդի Յուշահամալիրին վրայ: Միծաղելով էթին մեր պետական միամիտ այրերուն որոնք, յուզումէն տամկացող իրենց աչքերով չեն գիտեր ինչպէս շնորհապարտ գրտնուիլ հանդէպ անոնց, որոնց ուրացումն ու մեղսակցութիւնն է որ ցայժմ անլոյծ կը ձգէ հայկ. Դատը, Եղեռնագործին ալ՝ անպատիժ, որ ան շարունակէ նոր դաւեր նիւթել Երեւանի ու Ստեփանակերտի դէմ:

Հ.– Ձեր գրոյցներուն մէջ տուած քացատրութիւններով, մենք ալ համոզուած ենք, որ այսօրուան Իսրայէլի Պետութեան նախապատրաստական հիմերը նետուեցան, հրէածին “Itihad Ve Terakki” Կուսակցութեան հայ ազգը բնաջնջելու որոշումին գործադրութեամբը, որուն հետեւանքով, Անաթոլիայի հայկական և յունական հողերուն վրայ «Հզօր Թուրքիա» մը ստեղծուեցաւ, Մուսթաֆա Զեմալ Աթաթիւրք կոչուած հրէածին զօրավարի մը առաջնորդութեամբ:

Դուք, որ Պոլիս ծնած և մինչեւ վերջին տարիները Պոլիս ապրած էք, ձեզ պիտի խնդրէինք, որ Թուրքիոյ մէջ գտնուող հրեաներուն մասին մեզի տեղեկութիւն տայիք, և Թուրքիոյ հրեաներուն մասին ձեր մտածումները, ձեր համոզումները մեզի յայտնէիք:

Յ.Զ. Այս մասին նախ սա կ'ուզէինք ըսել. ինչպէս որ գիտէք՝ հրեաները, աշխարհի ամէն կողմը, ամէնէն հեռաւոր անկիւնները տարածուած ազգ մըն են:

ՀԱԶԱՐ ԴԻՄԱԿ ԵՒ ԳՈՅՆ ՓՈԽՈՂ ԱԶԳ ՄԸ...

Եւ հրեաները, իրենց հաստատուած երկիրներուն մէջ, իրենց հրեայ ըլլալը որպէսզի չհասկցուի, ընդհանրապէս իրենց անունը կը փոխեն, և բնիկ ժողովուրդին յատուկ անունները կ'առնեն:

Եւ եթէ, իրենց համար օգտակար, նկատեն, կամ ստիպուած ըլլան, առերես իրենց կրօնն ալ կը փոխեն:

Այս պատճառաւ, հրեան ընդհանրապէս, Ռուսիոյ մէջ ռուսական անուն կը կրէ, Գերմանիոյ մէջ՝ գերմանական, Ֆրանսայի մէջ՝ ֆրանսական, Պարսկաստանի մէջ՝ պարսկական անուն:

...հրեաները, իրենց հաստատուած երկիրներուն մէջ, իրենց հրեայ ըլլալը որպէսզի չհասկցուի, ընդհանրապէս իրենց անունը կը փոխեն, և բնիկ ժողովուրդին յատուկ անունները կ'առնեն:

Եւ եթէ, իրենց համար օգտակար, նկատեն, կամ ստիպուած ըլլան, առերես իրենց կրօնն ալ կը փոխեն:

Այս պատճառաւ, հրեան ընդհանրապէս, Ռուսիոյ մէջ ռուսական անուն կը կրէ, Գերմանիոյ մէջ՝ գերմանական, Ֆրանսայի մէջ՝ ֆրանսական, Պարսկաստանի մէջ՝ պարսկական անուն:

Այս տեսակետով՝ հրեաները, հազար դիմակ ունեցող ազգ մըն են, և քամելիոնի նման գոյն փոխելով իրենց շրջապատին կը յարմարին:

Բայց միշտ և միշտ իրենց հրեական «ինքնութիւնը» կը պահեն, ինչ անուն ալ կրեն և կրօնա-դաւանական ինչ պիտակ ալ ունենան:

Հրեաներուն այս «անուն» փոխելու «ռազմավարութիւնը», իրենց ամէնէն կարելոր զէնքերէն մէկն է՝ իրենց ապրած երկրին մէջ, տեղւոյն իշխանութիւնը ձեռք անցընելու համար:

Ասոր համար, տեղացի ժողովուրդները չեն անդրադառնար, հրեաներուն ըրած սադայելական խաղերուն:

Պարագան նոյնն էր, Օսմանեան Կայսրութեան մէջ ապրող հրեաներուն համար:

ՀԱՅԿ. ԵՂԵՌՆԻՆ ՆԵՂԻՆԱԿՆԵՐԸ- ԴԱԻԱՆԱՓՈՒ ՆՐԵԱՆԵՐ

1915-ի հայկական ցեղասպանութիւնը գործող հրեածին “Ittihad Ve Terakki” կուսակցութեան առաջնակարգ վարիչներուն մէջ, մեծ թիւով իրենց բուն անունն ու կրօնը փոխած հրեաներ կային, որոնք ինքզինքնին «Թուրք» կը համարէին:

Օսմանեան Կայսրութեան կործանումէն յետոյ, հանրապետական Թուրքիան ստեղծող Մուսթաֆա Զեմալ Աթաթիւրք կոչուած բռնակալը, հակառակ, որ ծագումով խառնածին հրեայ մըն էր, իշխանութիւնը ձեռք անցընելէն ետք, իրեն մրցակից նկատած Իթթիհատ Վէ Թերաքքի Կուսակցութեան նախկին վարիչներուն մեծամասնութիւնը, զանազան պատրուակներով, մահուան դատապարտեց, որոնց մէջ դաւանափոխ եղած և թրքացած հրեաներ ալ կային:

Նոյնպէս, Մուսթաֆա Զեմալ Աթաթիւրք, հակառակ, որ ինք բարձրաստիճան ֆարմասոն մըն էր, երկրին միակ և միահեծան տէրը ըլլալու համար, «Պետութեան մէջ Պետութիւն եղող» հրեայ ֆարմասոնական կազմակերպութեան գործունէութիւնը Թուրքիոյ մէջ, «օրէնք»ով արգիլեց:

Նետեալաբար՝ հանրապետական շրջանի Թուրքիոյ հրեաները, շատ զգոյշ էին, և հակառակ անոր «իրենցմէ» մէկը ըլլալուն՝ վստահութիւն չունէին Մուսթաֆա Զեմալ Աթաթիւրքին, և իրմէ կը վախնային:

Այս պատճառով՝ Անաթոլիայի և Թրակիոյ հրեաներուն մեծ մասը, հանրապետութեան շրջանին, Պոլիս եկան ու հոն հաստատուեցան:

ՅՈՒԴԱՅԱՏԻՊ ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.- ՀԱՅ Է, ԼԱԻ ՄԱՐԴ Է...

Պոլսոյ հրեայ համայնքը, Լոզանի դաշնագրով, յոյներուն և հայերուն նման, փոքրամասնութեան մաս կազմող ճանչցուած համայնք ընդունուած էին, և իրենց սինակոկներուն մէջ, հրեական կրօնական

աւանդութիւններն ու ծեսերը կիրարկելու իրաւունք ունէին:

Հրեաները, շատ հիգէն ի վեր, Պոլսոյ արուարձաններէն՝ “Balat”ի “Haskôy”ի և “Kuzguncuk”ի մէջ հաստատուած էին:

Պոլսոյ մէջ, հրեաներուն միջակ դասակարգը, “Kuledibi”ի շրջակայքը համախմբուած էին, իսկ աւելի հարուստ հրեայ ընտանիքներն ալ՝ Պոլսոյ նոր թաղամասերէն “Sisli” և շրջակայքը:

Հրեաները, Պոլսոյ մէջ, յոյներուն և հայերուն հետ բաղդատած, թիւով շատ աւելի նուազ էին:

Մենք, հրեաներուն համայնքային կեանքին մասին, ոչինչ գիտէինք:

Հրեաները գոց “Clan” մըն էին կարծես:

Մինչդեռ, Պոլսոյ յոյներուն և հայերուն համայնքային գործունէութիւնը, ամենուն ծանօթ էր:

Գալով հայոց և հրեաներուն միջեւ եղած յարաբերութիւններուն՝ սա ըսենք, որ Պոլսոյ մէջ մենք, յոյներուն հետ աւելի «շաղուած» էինք քան հրեաներուն:

Հրեաներուն հետ շատ շփում չուներինք:

Աւելի ճիշդն ըսելու համար՝ «հրեաները շատ չէինք սիրեր». բնական է՝ բացառութիւններ միշտ կային:

Հրեաներուն մասին, Պոլսոյ հայկական շրջանակներուն մէջ, շատ մը ցաւալի «ամբաստանութիւններ», մանրապատումի ձեւի տակ, բերնէ քերան կը շրջէին:

Պատմուածներուն համաձայն՝ «Համիտեան» ջարդերու օրերուն, Պոլսոյ արուարձաններէն “Haskôy”ի մէջ, հրեաները՝ թուրքերուն կը ցուցնեն եղեր հայերուն տուները և «Յուդայական» վարքագիծով թուրքերուն կ'ըսեն.

“Ermenidir, Çok İyi Adamdir”.

«Հայ է, շատ լաւ մարդ է...»:

Եւ այս մատնութիւններուն հետեւանքով, հարիւրներով անմեղ հայեր, վայրագ թուրքերուն կողմէ կը սպաննուին:

ԵՂԵՌՆԻՆ ԱԿԱՆԱՏԵՍ ՎԵՐՋԻՆ ՎԿԱՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ ԿԸ ՊԱՏՄԷ

Այս մատնութիւններուն տեսակէն հրեաներուն կողմէ հայոց դէմ կատարուած ուրիշ «սխրագործութիւններուն» մասին, տեղեակ եղանք վերջերս Նիսի մէջ, Իզմիր ծնած և ութսունը անց ֆրանսաբնակ հայէ մը, որուն կեանքին տխուր պատմութեան ուրուագիծը տալու ջանանք: Ըստ այս վկայութեան՝

1922-ին, Անգլիացիներուն նենգ քաղաքականութեան պատճառաւ Թուրքերը, արեւմտեան Անաթոլիայի մէջ, պարտութեան կը մատնեն յունական բանակները և կը յառաջանան դէպի Իզմիրի ծովեզերքը:

Թուրքերուն յաղթանակին լուրերը առնող Իզմիրի բնիկ թուրքերը, կը խուժեն Իզմիրի քրիստոնեաներուն թաղամասերը: Հոն գտնուող հրեաները կը գործակցին թուրքերուն հետ, և Թուրք խուժանին մատնացոյց կ'ընեն հայերուն պատկանող տուները:

Եւ թուրքերը կը թալանեն հայերուն տուները: Կը սպաննեն իրենց ձեռքը անցած հայերը:

Այս զարհուրելի ողբերգութիւնը, մանուկ հասակին մէջ իր աչքերովը տեսած հայը, կը կորսնցնէ իր հայրը, իր երեք եղբայրները և երկու հօր-եղբայրները:

Իսկ մայրը, իր վերջին մանուկ զաւակը գիրկն առած, օգտուելով մութէն, կը յաջողի խուժանին ձեռքէն ազատիլ և ինքզինք նետել ծովափ:

Այստեղ ինք և երեխան կը փրկուին, շնորհիւ յոյն նաւաստիներուն, որոնք յոյն ժողովուրդին հետ, կ'ազատեն նաեւ հազարաւոր հայեր և զանոնք կը փոխադրեն Յունաստանի ապահով ափերը:

ԹՈՒՐՔ ԳՐՈՂՆ ԱՆԳԱՄ ԿԸ ՎԿԱՅԷ ՀՐԵԱՅԻՆ ՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Այստեղ կ'ուզենք նշել, այս անգամ՝ թրքական վկայութիւն մը, որ կ'ապացուցանէ հրեաներուն հայոց դէմ ունեցած թշնամական կեցուածքն և մտայնութիւնը:

“Ahmed Refik” անունով թուրք գրողի մը [որ Իթթիհատականներուն թշնամի թագաւորական մը եղած է] 1918-էն յետոյ՝ զինադադարի տարիներուն Պոլսոյ մէջ հրատարակած մէկ գիրքը, թուրքի մը կողմէ գրուած հայկական եղեռնին վաւերական պատմութիւնն է:

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԵՒ ՄԱՐԴԻԿ

ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

ՎԱՐԴԱՆ Ա. ՔԸՆՅ. ՏԻԼԿԵՐԵԱՆ

Ներկայ ռազմաշունչ օրերուն, մեր միտքը բնականօրէն կը զբաղեցնեն միջազգային քաղաքական իրադարձութիւնները, հասարակական հանգուցային հարցերը, ամենօրեայ ռճրագործութիւնները, և, ասոնցմէ առաջ՝ մեր ընտանեկան անձկալի հոգերը: Այս բոլորն ալ, բարդացած հարցեր են, և սովորաբար, ատոնց լուծումը և լուսաբանութիւնը կը փնտռենք մամուլի էջերուն, ձայնափիտի ու հեռուստատեսիլի հաղորդումներուն մէջ, որոնք, շատ անգամ, դրական պատասխան մը չեն տար, մեր շահագրգռութիւնները գոհացնող, այլ իրողութիւններու խեղաթիրումով և հերքումով, առաւել հիասթափութիւն և յուսալքում կը պատճառեն մեզի:

Չարագործութիւնները, ամէն օր, հեղեղային հոսանքով կը գրոհեն ու իրենց ետեւէն կը քաշեն մատաղատի սերունդը, որուն գերզգայուն զգայարանքները շատ դիրաւ կը հրապուրուին փորձութիւններու համեղանաշակ խայծերէն:

Մարդկային ո՞ր օրէնքը, ո՞ր հզօրագոյն ուժը կարող է կասեցնել յայրատ կիրքերով բռնկած պատանութիւնը և երիտասարդութիւնը բազում սայթաքումներէ, ըմբոստութիւններէ, մոլեռանդ գաղափարախօսութիւններէ ու եսական համոզումներէ:

Այս հարցումները, և ուրիշ բազում հարցումներ, մէկը միւսէն հրատապ՝ կը լսուին հեղինակութիւններու կրակոտ ճառախօսութիւններէն, հոգեւորականներէ, դաստիարակներէ, բարոյագէտներէ ու ծնողքներէ: Եւ առանց մէկ տարախոհութեան, բոլորն ալ, կը յանգին սա եզրակացութեան, թէ չարիքը հասած է այնպիսի հանգրուանի մը, ուր՝ այլեւս արտօնելի չէ, որ հանրավճառ գայթակղութիւնները դիտուին սառուցիկ անհոգութեամբ և պարկեշտ մարդիկ քեւեռային հեռաւորութենէ հետեւին ամէնօրեայ սահմուկեցուցիչ դէպքերուն:

Ոճիրը, իր յոռեգոյն տեսակներով՝ կ'արշաւէ ամէն ուղղութեամբ ու կը խլէ բիրաւոր երախաներ, մանուկներ ու պատանիներ իրենց ընտանեկան յարկէն:

Մամուլը, օրաթերթ ու պարբերական, որ բոլոր քաղաքական կազմակերպութիւններէն բազմապատիկ ատելի լայնածաւալ հասարակութիւն ունի, ոչ միայն լսելի չի դարձներ իր ձայնը, որ գայթակղութիւնները կանխուին ու շիջին, այլ՝ առաւել բոցավառում կու տայ ատոնց, իր ընթերցողներու շահագրգռութիւնը մշտավառ պահելու...

Այսօր. ամենէն հասարակ միտքն ալ՝ լաւ կը հասկնայ, թէ օրաթերթը, շարժանկարը և հեռուստատեսիլը սատանային ներշնչումով կը գործեն և երեքն ալ՝ հաւասարապէս կը նկատուին քաղաքակրթութեան թշնամիները:

Ներկայիս, եթէ աշխարհը քառսային դրութեան մէջ կը տառապի, գլխաւոր պատասխանատուները մամուլին լկտի հրատարակութիւններն են և շարժանկարի ամօթալի ցուցադրութիւնները: Ուր՝ ընթերցողը կը գտնէ իր հեշտագրգիռ զգայարանքները բոցավառող խողտանքը:

Երկար դարաշրջաններ, բարոյաշունչ մամուլը, յատկապէս քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ, ժողովուրդին բարքերը բարելաւող ջանակիրը եղած է ու մեծապէս սատարած՝ մարդոց և մարդկութեան բարոյական ազնուացման:

Բայց ներկայիս, իր առաքելութիւնը շիտակ մեկնակէտներէ շեղած, ճշմարտութեան դէմ իր խեղաթիրումներով, դարձած է կարծրօրէն նիւթապաշտ:

Անպարկեշտ թերթն ու պարբերականը կրնաս տեսնել պատանհներու ձեռքը, ճաշարաններու, սրճարաններու, վաճառատուներու, գրասենեակներու և հրապարակներու վրայ՝ ամէն խանութի մէջ:

Հաւատքի և բարոյականի նախանձախնդիր քարոզիչները, որքան ալ եկեղեցոյ և հանրային ամպիոններէն ահազանգեն հոգիներու փլուզումը, սուտն և անպարկեշտութիւնը անխոչընդոտ պիտի շարունակեն իրենց խելացնոր վազքը, որովհետեւ, անհատական շահերը անլսելի պիտի դարձնեն անոնց բոլոր ազդարարութիւնները:

Մամուլը՝ քաղաքակիրթ նկատուած երկիրներու մէջ, այնպիսի ազատութիւն մը կը վայելէ, որ իր գործունէութեան առջեւ, ամէն ճանապարհ ազատ կը գտնէ սանձարձակութեան սահմաններէն անդին անցնելու, շատ աւելի անդին, եթէ ուզէ:

Հայրենի թերթերն ալ՝ սուտի և զրպարտութեան մրցակցութեան մէջ, առաջնակարգ դիրքերու վրայ կը գտնուին և զիրար զգետնելու համար հայհոյանքը, անարգանքը և զրպարտութիւնը ընտրած են գաղափարի ընդդիմախօսները լռեցնելու և արժանապատուութիւնները ցեխաջուրերու մէջ սուզելու միջոց:

Դեղին մամուլը՝ յաջողապէս կը գերիշխէ հանրային կարծիքին վրայ ու կը պարտադրէ իր գաղափարախօսութիւնը, իր համոզումները, իր նիւթապաշտ իտէալները, փոյթ չըներ, թէ, որքան կը խեղաթիրէ իրողութիւնները և որքան կը դաւանանէ ճշմարտութեան դէմ:

Իրաւամբ ըստուած է, թէ մամուլը երրորդ մեծ ուժն է իշխանութեան մէջ, ա՛յնքան ուժեղ ու անպարտելի, որքան պետական օրէնքները:

★

★ ★

Տեղական շաբաթաթերթի մը յաջորդական երկու թիւերուն մէջ կարդացի այլախոհ բանաստեղծուհիի մը քերթողագրքին մասին գրախօսական մը, ստորագրուած անաստուած մտաւորականի մը կողմէ, որ անպատկառօրէն կը ժխտէր Աստուծոյ գոյութիւնը, երկրի ու երկինքի ԱՐԱՐԻՉԸ, տիեզերքի անպարագրելի ԻՄԱՍՏՈՒԹԻԻՆԸ և ՀՈԳԻՆ:

Կը թուի, թէ անաստուածութեան սկզբունքներով սնած այս գրողը՝ հպարտութիւն կը զգայ, որ կրցեր էր իր սրտին մէջ գահընկէց ընել զԱստուած և իր ներքին տկար ու մեղաւոր մարդը Աստուած հոչակել:

Յայտնապէս, ուղեղային խանգարում ունեցող սոփեստներն են, որ սնափանութեան կատարներուն վրայ ճառագայթում կու տան իրենց անաստուածութեան:

Բայց՝ ինք սոփեստ մը չէ, մշակուած իմացականութիւն մըն է, ի՞նչ շահ կը տեսնէ իր անաստուածութիւնը հրապարակելով, ո՞ր յիմարը պատուանշան պիտի գետեղէ իր կուրծքին վրայ՝ այդ եսական կոչումին համար:

Հոս է, որ մտաւորականը կը ստուերազերծէ իր բարոյականը, իր գրագետի

արժանիքը, իր մարդկային յատկանիշները ու կ'իջնէ երկրէն ալ ցած տեղ մը:

Աշխարհի բոլոր հոշակաւոր անաստուածները, որոնց լաւ կը ճանչնայ տուեալ թերթի յօդուածագիրը, մահուան անկողնի մէջ, հոգեվարքի բոպէներուն, ունեցած են զղջումի հառաչանքներ:

– Սիրելիս, դուն կրնաս մինչեւ վախճանիդ վերջաւորութիւնը ապրիլ, առանց Աստուծոյ ու առանց Քրիստոսի, Բայց չես կրնար մեռնիլ, առանց Աստուծոյ և առանց Քրիստոսի:

Ֆրէզնոյի մէջ, այդ թերթի ընթերցողները, եղեր են կուսակցական ու համակիր, կարդալով հակակրօնական այդ գրախօսականը, անտեղի ու աններելի գտան հրատարակութիւնը ծանօթ կուսակցութեան մամուլին մէջ, որուն հին և նոր խմբագիրները եղած են Ս. Էջմիածնի հաւատարիմ և հայ Ուղղափառ Հաւատքին ջերմեռանդ հաւատացողները:

Օր մը, երեւելի գիտուն մը, խոշոր ու գեղեցիկ աշխարհագունտ մը կը զետեղէ աշխատանոցին կեդրոնը ու կը հրաւիրէ իր անհաւատ բարեկամը միջօրէի ճաշի:

Ծիշդ ժամանակին՝ անհաւատը սրահէն ներս մտնելով, հազիւ կը նկատէ հսկայ աշխարհագունտը և հիասքանչ կը բացականչէ:

– Ի՞նչ գեղեցիկ աշխարհագունտ մըն է, ո՞վ շինեց այս հրաշակերտը:

Բարեպաշտ գիտունը, պաղարիւն անտարբերութեամբ կը պատասխանէ:

– Ո՛չ մէկը:

– Ի՞նչ ըսել է, ոչ մէկը: Կ'ուզեմ հիմա ըսես ինծի արուեստագէտին անունը:

– Հաւատա՛ սիրելիս, մարդ չշինեց, մինակը եղաւ:

– Մի՛ կատակեր, տուր ինծի հեղինակին անունը:

– Կը զարմանամ ու կը ցաւիմ վրադ, որ այս անշունչ և անհոգի աշխարհագունտին հեղինակը կը փնտռես և այս շնչաւոր տիեզերքին հեղինակը կ'անգիտանաս:

Մարդկային ետուոյց սնափառութեամբ, ո՛չ մտազարը կ'աստուածանայ, ո՛չ Աստուած կը մեռնի, ո՛չ եկեղեցին կը կործանի և ո՛չ ալ բարեհոգի ու բարեպաշտ մարդուն հաւատքը կը տժգունի:

Պիտի ուզէի, որ այս զգաստացուցիչ ու դաստիարակիչ մանրավէպը չվրիպէր այլախոհ բանաստեղծուհիին և իր քերթողագիրքը գրախօսողին ուշադրութենէն, որովհետեւ, կը հաւատամ, որ երկուքն ալ, դէռ կը պահեն իրենց հոգիին պայծառատեսութիւնը, անհաւատութեան պրիսմակէն նկատելու Տիեզերքի Իմաստութիւնը, Իր անեղանելի էութեամբ և յաւիտեաններու ճառագայթող փառքին մէջ:

ՍՈՒՏԵՐՈՒ, ԵՐԱՋՆԵՐՈՒ ԵՒ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ... (Շար. էջ 2-էն)

ապաստանեալներու կազմակերպութիւնները, Եւրոպական բոլոր երկիրներուն ստիպեցին, որ մեծ թիւով սեւամորթներ իբր քաղաքական տարագիր ընդունին:

Սեւամորթ ապաստանեալ ընդունիլը մերժող պետութիւնները, այս միջազգային կազմակերպութեան կողմէ, «RACISME» ցուցաբերելու յանցանքով ամբաստանուեցան:

Այս պատճառաւ, շատ մը Եւրոպական երկիրներ, մեծ թիւով սեւամորթներ, քաղաքական ապաստանեալ որպէս հարկադրուեցան ընդունիլ:

Յաւելուած՝ սիոնիստները, իրենց ձեռքը եղող ծանուցումի և լրատուութեան բոլոր միջոցներու գործածութեամբ, սեւամորթներուն և ճերմակներուն միջև խառն ամուսնութիւնները, վերջին տարիներուն, մեծ համեմատութեամբ քաջալերել սկսան:

Այստեղ կը հրատարակենք երկու նկարներ՝ որոնք, այս գարշելի «PROPAGANDE»ին, խառնածին ցեղ մը մէջտեղ բերելու նպատակի մը գոյութեան անհերքելի և ցայտուն ապացոյցներն են:

Գիտէ՞ք, թէ շատ մը կենդանիներու պաշտպան կազմակերպութիւններ գոյութիւն ունին:

Այս կազմակերպութիւնները կ'աշխատին նաև, որ անհետանալու վտանգին ենթակայ կենդանիներու տեսակներուն գոյութիւնը փրկեն: Եւ այս նպատակին համար վիթխարի գումարներ կը ծախսեն:

Բայց, ո՞վ պիտի պաշտպանէ բնաջնջումի վտանգին ենթարկուած «ճերմակ ցեղը»:

Ո՞վ արգելք պիտի ըլլայ սիոնիստներուն որ, մղուած ճերմակ ցեղին հանդէպ իրենց սնուցած ատելութենէն ու ոխէն, սադայելական միջոցներով ու բացէն աշխատանքներ չտանին, զայն երկրի երեսէն անհետացնելու համար:

Երեք հազար տարուան յունական քաղաքակրթութեան շարունակութիւնը եղող այս օրուան Եւրոպական քաղաքակրթութիւնը, բոլորովին ճերմակ ցեղին ստեղծագործութիւնն է:

Եւ ո՞վ արգելք պիտի ըլլայ սիոնիստներուն, որ ճերմակ ցեղին դէմ «ցեղասպանութիւն» չգործեն:

Ո՛չ մէկը:

Ո՞վ արգելք եղաւ 1915-ին Սիոնիստներուն՝ Հայ Ազգին դէմ ասոնց և իրենց կաթնեղբայր թուրքին կատարած ցեղասպանութեան:

ԵՐԱՋՆԵՐԸ ՉՈՒՆԵՆ ԿՇԻՌ
Գ. ԽԱՆԵՆՑ

Ես այս գիշեր ի՞նչ երապներ
Պիտի տեսնեմ,
Երբ աշխարհի ծիածանուած
Երապներն են տժգունել.
Չունեն հմայք, պօրութիւն:

Իմ փայփայած
Երապները ցնդեցին,
Երբ հիւսիսի աստղը շիջեց,

Ու փուլ եկաւ
Առաստաղը հաւատքի:

Ես այս գիշեր չեմ քնում
Այլեւս չունեմ նպատակ,
Երապներս չունեն գոյն,
Չունեն կշիռ,
Ոչ էլ նախկին սիրոյ հմայք:

ԹԵՂՐԱՆ

ԶՐՈՅՑ «ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ» ՀԵՏ

Է. ՄԱՍ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

=

ՍԻՈՆԻՍՏ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Ծ.Ն. «Նայիրի»ի հրատարակութեան մեկնարկի Ա. թիւէն իսկ, Յովհաննէս Չիլինկիրեան մնայուն ներկայութիւն եղած է թերթիս մէջ:

Ծանօթ ու տաղանդաւոր հրապարակագրին գրութիւնները մեծ հետաքրքրութեամբ ընթերցուած են ու դեռ, մինչեւ այսօր, կ'ընկալուին մեր շատ ընթերցողներուն կողմէ որոնք, չեն վարանիր իրենց անկեղծ գնահատութիւնն ու հիացումը յայտնելու խմբագրութեանս խնդրելով, որ իրենց գոհունակութիւնն եւ զգացած յարգանքը փոխանցենք հեղինակին: Անոնց կցելով ջերմագին ու անկեղծ բարեմաղթանք:

Մեր կորովի եւ յանձնառու բարեկամը օրերս դժբախտութիւնը ունեցաւ կորսնցնելու իր տիպար կողակիցը, հայ կնոջ բնորոշը եղող շատ բարեմասնութիւններով օժտուած Տիկ. Իրմա Չիլինկիրեանը, խոր ու անսփոփ վիշտ պատճառելով իր ամուսնին եւ հարազատներուն, Ազնուական Տիկինը մօտէն ճանչցողներուն եւս:

Այս անդարմանելի կորուստը բնականաբար ու միջոցի մը համար ընդհատել տուաւ աշխատակցութիւնը մեր հոգեդբօր որ ստէպ կը կրկնէր, ի տես զինք պատուհասած դժբախտութեան, որ... մեկնումի ... նախապատուութիւնը իրեն կը պատկանէր. եւ սակայն...

Վշտաբեկ մեր գրչեղբօրմէն չէինք կրնար սպասել, որ իր եւ հարազատները յանկարծապէս հարուածած եւ ընկճած սուգի սա օրերուն, շարունակէր ըլլալ հետեւողական իր հիացում պատճառող աշխատակցութեան մէջ: Եւ սակայն, «վրէպ» մը թոյլատրած չըլլալու եւ «Նայիրի»ի էջերուն իր «ներկայութիւնը» յարատել պահելու դիտաւորութեամբ, ուզեցինք իր «Սուտերու եւ Երագներու Ջոհ, Էջ Նահատակ» եղած Ազգ մը՝ «Հայերը» խորիմաստ անուանումով մեծղի հատորէն արտատպել ներկայ յօդուածը, որ խիստ շահեկան է ու թելադրիչ, միջազգային ներկայ իրադրութեան վրայ լոյս սփռող իր պարզաբանումներով:

Մեր վաստակաշատ մարտընկերոջ՝ նահատակ Ռուբէն Սեւակի եղբօրորդիին կը ցանկանք, մէկ անգամ եւս, ինքնասփոփանք, կորով ու կամք, որ մնայ սէգ, տոկուն ու խրոխտ՝ ինչպէս եղած է ցարդ, ու միշտ, յանձնառու եւ ուղեցոյց մտաւորականի իր պատուանդանին վրայ, եւ շարունակէ իր ազգանուէր առաքելութիւնը:

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Երկու տարի է ի վեր, ձեզի հետ կատարուած զրոյցներուն ընթացքին, մեր բոլորին առջեւ նոր աշխարհահայեացքի մը լուսաւոր նամբան բացիք:

Այսօր, մենք շատ լաւ կը հասկնանք, թէ ի՞նչ հասկցնել կ'ուզէք, երբ կ'ըսէք՝ «Սուտերու վրայ հիմնուած այս նոր Աշխարհին մէջ, "Robot = Կենդանի» մը ըլլալով ապրելու ցաւը ունինք»:

Այսօր, մենք շատ լաւ գիտենք, թէ «Երբ Սիոնիստներու տիեզերական լրատուութեան ցանցերը, մարդկային իրաւունքները պաշտպանելու մասին կը խօսին՝ անոնց բուն նպատակը՝ մարդկային իրաւունքները փանդել է»:

Այսօր, մենք շատ լաւ գիտենք, թէ «Երբ Սիոնիստները, ժողովուրդներու ազատութիւնը պաշտպանելու մասին կը խօսին՝ անոնց բուն նպատակը ժողովուրդներու ազատութիւնը մէջտեղէն վերցնել է»:

1789-թ.ի ֆրանսական յեղափոխութենէն սկսեալ, երկու հարիւր տարիներէ ի վեր շարունակուող այս սուտերը ժխտող ամէնէն զգալիացունց վկայութիւններէն մէկը, հրէածին Ֆարմասոններուն ստեղծած 1789-թ.ի Ֆրանսական Յեղափոխութեան "Terreur" ին զոհը եղող Ֆրանսացի գրագիտուհի Madame Roland-ին մահուան նամբուն վրայ ըսածներն են:

8-11-1793-թ.ին դահիճները՝ դէպի կառափնատ տանող նամբուն վրայ, Տիկ. Ռոլանտը Փարիզի «Ազատութեան Յուշարձան»ին առջեւէն կ'անցընեն:

Եւ Տիկ. Ռոլանտ, այդ միջոցին, դէպի «Ազատութեան Յուշարձան»ին դառնալով, իր ձայնին ամբողջ ուժովը կ'

գոռայ՝ «Ո՛վ Ազատութիւն, բու անունովդ ի՞նչ ոճիրներ կը գործուին»:

"O Liberté, que de crimes on commet en ton nom."

«Ազատութիւն», «Հաւասարութիւն», «Եղբայրութիւն»

Այս երեք սուտ լողուններուն վրայ հիմնուած 1789-թ.ի ֆրանսական յեղափոխութեան երկհարիւրամեակը՝ ֆանի մը տարի առաջ, հրեաներուն

խամանիկը եղող Ֆրանսայի հանրապետության նախագահ՝ Ֆրանսուա Միթերանին կարգադրությամբ, Փարիզի մէջ, աննախընթաց ցոյցերով և համաշխարհային տարողությամբ յիշատակուեցաւ:

Ժողովուրդը, իր մեծամասնությամբը անգիտակից եղածին, ցնծությամբ հետեւեցաւ այս հանդիսութիւններուն:

Միայն, շատ փոքր, գիտակից դասակարգ մը, սուգի օր հռչակած էր, այս «Սուտ Ազատութեան տարեդարձը»:

Իբր եզրակացութիւն, սա պիտի ուզէինք ըսել՝ այսօր Ֆրանսական Յեղափոխութենէն երկու հարիւր տարի յետոյ, հակառակ Գիտութեան մեծ յառաջդիմութեան, մարդկութիւնը, հոգեպէս յառաջդիմելու տեղ, բարոյական տեսակէտով, խաւար աշխարհի մը մէջ մխրնուած է:

Դուք, ինչպէ՞ս կը բացատրէք, այս անհաւատալի երեւոյթը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Ձեր այս հարցումին պիտի ջանանք պատասխանել, Ռուրէն Սեւակին «Թրուպատուրները» բանաստեղծութենէն առնուած հետեւեալ տողերով.—

«Մեքենայութեան այս դարը երկաթ»

«Վա՛խ, արծաթն «հոգին» հանեց կախաղան»

«Այս ինչ դարերու հասեր ենք, Աստուած»

«Փշրեցին ինչ որ կար վսեմ կերտուած»

«Թէ դեռ սիրտ ունի՞ք՝ թաղելու տարէք»

«Ոսկիին նենգ ձայնն է ամէնուրեք»:

Ռուրէն Սեւակ շատ լաւ հասկցած էր «Դրամ»ին քանդիչ ուժը և մարդկութեան հոգեկան արժէքներուն համար անոր ներկայացուցած վտանգը:

Նայեցէ՛ք Ռուրէն Սեւակ ինչպէ՛ս կ'արտայայտուի այս մասին, իր «Դրամին Աղօթքը» բանաստեղծութեան մէջ՝

«Դրա՛մ, որուն լուռ ցոլփին մէջ կ'արծարծի»

«Ճակատագիրը տառապող մարդկութեան»

«Ըսէ՛, ինչ կամֆդ, պիտի իշխէ՞ յաւիտեան»:

Ռուրէն Սեւակի ըսածին պէս՝ Դրամն է, որ կ'իշխէ մարդկութեան նակատագրին վրայ, և թերեւս ալ պիտի իշխէ յաւիտեան:

Ասկէ առաջուան մեր գրոյցներուն ընթացքին, ջանացեր էինք բացատրել, թէ ինչպէ՞ս հրեաները, երկու հազար տարիէ ի վեր, դրամին «աստուածային» ուժին վրայ յենելով, իրենց Աշխարհակալ կայսրութիւնը հիմնած էին:

Անգլիացի աշխարհահռչակ թատերագիր Shakespeare-ին երկնած «Վենետիկեան Վանառականը» թատերգութեան նիւթը՝ հրեայ վաշխառու վանառական Shylock-ին իրեն դրամական պարտք ունեցողին հանդէպ ցուցաբերած սատանայական կեցուածքն է:

Վաշխառու Shylock, դրամ վերադարձնելու կարողութիւն չունեցող

պարտապանին, իր պարտքը իր մարմնին միտվել վնարել կ'ուզեր տալ: Ձեմ գիտեր. դուք Shakespeare-ին այս հռչակաւոր թատերգութիւնը դիտելու առիթը ունեցա՞ծ էի:

Անկարելի է, որ տեսած ըլլա՞մ: Հրեաները, աշխարհի բոլոր թատերաբեմերու վրայ, իրենց ունեցած հակակշռին ուժովը, խաղացանկերէն Վենետիկի Վաճառականը» թատերգութիւնը վերցնել տուած էին, շատ տարիներէ ի վեր:

...Հետեւեալ դէպքը՝ աշխարհի ղեկը ձեռք առնող հրեաներուն «աստուածային դրամական ուժը», շատ լաւ կը ցոլացնէ:

Վերջերս, Եւրոպական միութեան նորերս ստեղծած Euro-դրամին վերաբերեալ հրատարակութիւններուն մէջ, Անգլիացիները կ'առաջարկեն, որ «Shakespeare»-ին նկարն ալ դրուի:

Հրեաները, արգելք կ'ըլլան, անոր նկարի դրուելուն:

Ձե՞ որ Shakespeare-ն էր, «Վենետիկի Վաճառականը» թատերախաղին մէջ, հրեաներուն սատանայական իսկական «Ոգին» մարմնացնողը, իր մէկ տիպարով:

Նմանապէս շատ մեծ, բայց աննկատ ձգուած գայթակղութիւն մըն էր, Ֆրանսայի մէջ պատահած հետեւեալ դէպքը, որ կ'ապացուցանէր, թէ մերօրեայ Ֆրանսան հակակշռողը հրեաներն են:

Քանի մը ամիսներ առաջ, ֆրանսական կեդրոնական դրամատունը, կ'որոշէ նոր «Երկու Հարիւր» ֆրանկնոց թղթադրամներ հրապարակ հանել:

Ֆրանսայի մէջ [շատ մը երկիրներու նման] սովորութիւն եղած է՝ թղթադրամ-

ներուն վրայ ֆրանսացի հռչակաւոր ու պատմական անձնաւորութիւններուն նկարները դնել:

Եւ ֆրանսական կեդրոնական դրամատունը, այս նոր երկու հարիւրնոց թղթադրամներուն վրայ տեղ գրաւելիք նկարին համար, շատ մը անձնաւորութիւններու միջեւ ընտրութիւն մը կատարելու աշխատանքին կը լծուի:

Նախընտրութիւնը կը կեդրոնանայ 19-րդ դարու վերջերու մեծագոյն գրտարարներէն և աշխարհի մէջ մեծ յեղաշրջում ստեղծած շարժանկարի հնարիչին՝ Ֆրանսացի LOUIS ET AUGUSTE LUMIERE եղբայրներուն վրայ:

Ամէն բան կը պատրաստուի, և դրամները շուտով կը տպագրուին «LUMIERE» եղբայրներուն նկարներով:

Եւ ճիշդ՝ այս դրամներուն հրապարակ հանուելու օրը, հրեաները արգելք կ'ըլլան, սա պատճառաբանութեամբ՝ «LUMIERE» եղբայրները, Երկրորդ Աշխարհամարտին, ֆրանսական Vichy-ի կառավարութեան համակիր եղած են»:

...Հրեայ ծանօթ դրամատէր «Rothschild» իրաւունք ունէր, երբ կ'ըսէր՝ «Ֆրանսային միայն դրօշակը ֆրանսական է, երկիրը՝ մերն է»:

Ֆրանսան, Հրէական Աշխարհակալ Կայսրութեան մէջ, պզտիկ «Արքանեակ» մըն է միայն:

★ ★ ★

Ինչպէս որ, ասկէ առաջուան մեր զրոյցներուն մէջ, ջանացեր էինք րացատրել՝ րո՛ւն *Մեծն Իսրայէլը*՝ «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ»ն են:

Ամերիկան՝ իր առանձնաշնորհեալ աշխարհագրական դիրքով, անհուն հարստութիւններով և ունեցած վիթխարի տարածութիւններով, Խաղաղական և Ատլանտեան ովկիանոսներով բնականօրէն պաշտպանուած, իսկական «Ամրոց» մըն է, հեռու բոլոր վտանգներէն:

Եւ մանաւանդ, ազգութիւն և պատմութիւն չունեցող իր ընկերային կառոյցով, հրեաներուն նպատակներուն շատ յարմարող «Դրախտ» մըն է:

Զմոռնանք, որ Ա.Մ.Ն.ի մայր հողամասին վրայ, 150 տարիներէ ի վեր, օտար ումբ չէ ինկած, պատերազմ չէ եղած [1861-թ.ին չորս տարուան մասնակի, ներքին պատերազմէն զատ]:

Ա.Մ.Ն.ի ունեցած քաղաքական և ընկերային այս կայունութեան պատճառաւ հրեաները, իրենց ծրագիրներուն իրագործման համար, այս երկիրը իրենց գործունէութեան կեդրոն ընտրեցին, և իրենց դրամական ուժը մէկտեղեցին ամէն տեսակի վտանգներէ հեռու՝ Ամերիկայի մէջ...

Եւ ժամանակի ընթացքին, Ամերիկան վերածուեցաւ՝ Սիոնիստ Աշխարհակալ Կայսրութեան Կեդրոնի:

Եւ Սիոնիստներուն ծրագիրներուն հետեւանալով, Սովետական Միութեան խորտակումէն յետոյ, Մ.Նահանգներն այսօր, աշխարհի միակ և միահեծան «Տէր»ը դարձած է:

Կ'իշխէ ամբողջ Աշխարհին և անոր կը պարտադրէ իր կամքը՝

(→ 5)

→)

“Iki Komite, Iki Kital”

«Երկու Կոմիտե, Երկու Սպանդ» անունը կրող և թրքերեն լեզուով գրուած այս գիրքին մէջ, Կոմիտեներէն մէկը “Ittihad Ve Terakki”ն է: Կոմիտեներէն միւսը՝ «Դաշնակցութիւն»ն է: Սպանդներէն մէկը՝ Իթթիհատականներուն հայոց դէմ կատարած «սպանդ»ն է: Սպանդներէն միւսը՝ իբր թէ Դաշնակցականներուն կողմէ թուրքերուն դէմ կատարուած «սպանդ»ն է:

Գիրքին առաջին մասը, հայկական Եղեռնին իրապաշտ պատմութիւնն է, «մարդասիրական զգացումներ» ունեցող թուրքի մը կողմէ գրուած:

Գիրքին երկրորդ մասը, ասոր բոլորովին հակառակն է:

Կարծէք թէ գրողը միեւնոյն անձը չէ, այն աստիճան արտառոց՝ որ հայատեաց և սուտերու վրայ կերտուած «թրքական մասալ» մը ըլլալու տպաւորութիւն կը թողու:

Կը կարծենք, որ գիրքին առաջին մասը, 1918-ի թրքական պարտութենէն յետոյ, զինադադարի տարիներուն գրուած է, ընկնուած թուրքի մը մէջ արթնցող խղճի խայթի հոգեբանութեամբ:

Մինչդեռ, երկրորդ մասի ընթերցումով այն համոզումը կը գոյացնես, որ զինադադարէն կարճ միջոց մը վերջ՝ 1919-էն սկսեալ, Անաթոլիայի մէջ Մուսթաֆա Զեմալի թրքական բանակներուն տարած յաղթանակը հայոց դէմ, թուրք գրողին կարծեցեալ մարդասիրութիւնը, խիղճը և դեռ՝ ամէն բան մոռցնել տուած է, և թուրքը կրկին «Վայրագ Թուրք»ի մը վերածուած է:

ՊԱՐՏՈՒԱԾ ԹՈՒՐՔԸ ՄԱՐԴ Է,
ԻՍԿ ՅԱՂԹԱԿԱՆԸ՝ ԳԱԶԱՆ

Մեր նախորդ գրոյցներուն մէջ, ջանացեր էինք բնութագրել ըսելով՝ «Միայն պարտուած թուրքը մարդ է: Յաղթական թուրքը գազան է»:

Ուրեմն՝ վերադառնանք «մարդ-թուրքին», այսինքն՝ պարտուած թուրքին գրածներուն:

Թուրք գրողը, Էսքիշէհիբի մէջ, ականատես կ'ըլլայ կենդանիներու յատուկ վակոններու մէջ թխմուած հայ աքսորեալներուն խղճալի վիճակին: Ասոնք «ժանտարմա»ներու հսկողութեան տակ, Էսքիշէհիբի կայարանը կը սպասէին, մինչեւ իրենց աքսորավայր-սպանդանոցը փոխադրուիլը:

Թուրք գրողը այստեղ, երկար էջեր կը յատկացնէ աքսորեալ հայերուն, կը բացատրէ, թէ ինք ո՛ր աստիճան ցաւ կը զգայ և խորապէս կը տառապի մտածելով հայ աքսորեալներուն վերապահուած դժոխային ճակատագրին մասին, և անէծք կը կարդայ այս սպանդին դահիճները եղող Իթթիհատականներուն:

Եւ Ահմէտ Ռեֆիք, «Երկու Կոմիտե, Երկու Սպանդ» անունը կրող իր գիրքին առաջին մասին մէջ, կը վկայէ նաեւ երեւոյթի մը մասին, որ հայկական Եղեռնի պատմութեան համար կենսական կարեւորութիւն ունի:

Եղեռնի օրերու Ահմէտ Ռէֆիքի այս վկայութիւնը, հրեաներուն հայոց հանդէպ բռնած դիրքին մասին է:

Ահա, հրեաներուն, Եղեռնի օրերու աքսորեալ հայերուն հանդէպ ցուցաբերած «անմարդկային» կեցուածքին մասին, թուրք գրող՝ Ահմէտ Ռէֆիքին բառ առ բառ ըսածները՝

«Հայերուն հանդէպ կատարուած այս հալածանքէն, ամէնէն աւելի գոհ մնացողները, հրեաներն էին: Այս վերջինները՝ Իզմիտ, Ատաբազար և այլ վայրեր երթալով, տեղահանուած հայերուն ապրանքներու առուծախով հարստութիւն կը դիզէին:

Էսքիշէհիի մէջ ապրող ու շատ սակաւաթիւ հրեաներէն մին, օր մը ինծի եկաւ և, հայերու մասին աննպաստ խօսելով, գնահատանքիս արժանանալ ուզեց:

Աչքերը խորամանկութեամբ վրաս սեւեռեց եւ ըսաւ. «Պէյ Էֆէնտի, շատ լաւ եղաւ, կ'երթան, թող երթան, ինչե՛ր չէին ըրած մեզի՝ թուրքերուս, ինչե՛ր չէին ըրած» ըսելով, հայրենասէր անձի մը երեւոյթը առած, իր զգացումները արտայայտող դերասանութիւններ կը կատարէր:

Էսկիշէհիի մէջ, այս հրեային նմաններ շատ կը գտնուէին:

Մեծ Կղզի, Պոլիս, 16 Յունիւլ. 1919:

ԱՀՄԷՏ ՌԷՖԻԶ»

16 Յունուար 1919-ին, Ահմէտ Ռէֆիքին այս տողերու հրատարակութեան օրերուն՝ Պոլսոյ մէջ և այլուր, հայեր բնական է որ կարդացած էին այս գրութիւնները, տեղեակ եղած էին հրեաներուն հայոց դէմ ըրածներուն:

Բայց, ոչ մէկ հայ չարթնցաւ. ոչ մէկ հայ չտեսաւ իրականութիւնները: Բայց յանցանքը ժողովուրդինը չէր, որ ոչ մէկ ղեկավար, ոչ մէկ պատմագետ, ոչ մէկ գրող այս մասին չխօսեցաւ, ժողովուրդը չլուսաբանեց՝ իրենց վախկոտութեան պատճառաւ, իրենց պորտերէն զանազան Սիոնիստ կազմակերպութիւններուն կապուած ըլլալուն պատճառաւ:

Ահմէտ Ռէֆիքին՝ հրեաներուն մասին ըրած այս ցնցիչ վկայութիւնը՝ Սիոնիստներուն հայկական ցեղասպանութեան մէջ «Առաջին» պատասխանատուները ըլլալը ապացուցանող ամենակարեւոր փաստերէն մէկն է:

ԱՆՈՆՔ ԳԻՏԵՆ ՓԱԽՉԵԼՈՒ ԵՒ...

ԿՌՈՒԵԼՈՎ ՄԵՌՆԵԼՈՒ ՊԱՀԸ

Պոլսոյ մէջ, մեր երիտասարդութեան տարիներուն, հրեաներուն պատմութեան, իրենց կարողութիւններուն և առաւելութիւններուն մասին, շատ բան չէինք գիտեր: Ընդհակառակը, Պոլսոյ մէջ, հրեաներուն

մասին կար բաւական տարածուած ասացուածք մը, զոր հայերը կը գործածէին ընդհանրապէս, որ վարանոտ և երկչոտ անձերը բնորոշեն, զիրենք նսեմացնեն ու անարգեն:

Այս տեսակի մարդոց կ'ըսէին՝

“Korkak Yahudi”, «վախկոտ Հրեայ»:

Ինչո՞ւ և ի՞նչ պատճառաւ հրեաներուն այս ածականը տրուած էր՝ չենք գիտեր: Բայց կ'ենթադրենք, որ հրեաներուն «վախկոտ» ածականը տրուած էր՝ քանի որ հրեաները չէին ուզեր «պարապ տեղը էջ-նահատակ» ըլլալ... մեր երազկոտ հայերուն նման:

Հրեաները գիտէին փախելու պահը, որ էջ-նահատակ չըլլան, և գիտէին նաեւ թէ ե՞րբ, նպատակի մը, ազգին օգտակար ըլլալու համար, մեռնիլ պէտք է:

Կը կարծենք, որ հրեաներուն Իսրայէլի պետութիւնը հիմնելու և յետոյ ալ այս պետութիւնը պաշտպանելու համար մղած իրապաշտ և խելացի պայքարէն, հայերը առնելիք շատ դասեր ունին:

ԹՈՒՐՔ ԵՆԻՉԵՐԻՒՆ ԵՒ
ՅԱՆՅԱՊԱՐՏ ՀՐԵԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Պոլսոյ մէջ, հրեաներուն մասին մեր կարդացած հետեւեալ պատմութիւնը, մեզ շատ տպաւորած է:

Հին շրջաններուն, Պոլսոյ մէջ, “Yeni Çeri” մը [հին ատեններու թուրք զինուոր, ընդհանրապէս քրիստոնեայ ծնողքէ մանուկ տարիքին խլուած և կրօնափոխուած] իր քովէն անցնող հրեային կը բռնէ և կը սկսի ծեծել: Հրեան՝

“Neden Dövdüyorsun Kuzum. Ben Ne Yaptım Sana”

«Ինչո՞ւ կը ծեծես զիս գառնուկս, ես ի՞նչ ըրի քեզի»:

Ենիչերին՝

«Դուք Զրիստոսը խաչեր էք»:

Հրեան՝

«Բայց այս՝ երկու հազար տարի առաջ էր»:

Ենիչերին՝

«Ի՞նչ ընեմ. ես նոր իմացայ»:

Մենք կը հաւատանք, որ այս պատմութեան մէջ նշուած միամիտ ենիչերիին կեցուածքը, շատ խոր ճշմարտութիւն մը կը բովանդակէ:

Ասկէ առաջուան մեր զրոյցներուն մէջ, զայն բացատրելու ջանացեր էինք:

Հրեաները լաւագոյնս ճանչնալու միջոցը, Յիսուսի կեանքին վերջին օրերու պատմութիւնը շատ ուշադրութեամբ կարդալն է:

Ասիկա հաւատացեալ ըլլալու կամ չըլլալու հարց չէ:

Ասիկա՝ պարզապէս, Յիսուսի կեանքին վերջին օրերուն մասին Աւետարանին մէջ գրուածները, մարդասիրական խղճով, իրապաշտ միտքով և արդար տրամաբանութեամբ կարդալու և յետոյ վճռելու հարց է:

Ուրեմն կարդացէք Յիսուսի Երուսաղէմ մտնելէն ետք, անոր քանի մը օրուան կեանքի պատմութիւնը՝ Աղօթատեղիէն վաճառականներն և լու-

մայափոխները վռնտելը, յետոյ՝ ձերբակալուիլը, դատուիլը, մահուան դատապարտուիլը և խաչելութիւնը:

Եւ այս ողբերգութեան մէջ, ուշադրութեամբ հետեւեցէք հրեաներուն Յիսուսի հանդէպ ունեցած վերաբերումներուն: Օրինակ՝ Հռոմէացի Պիղատոս, Յիսուսին անմեղ ըլլալը հասկնալուն պատճառաւ, զինք անպարտ արձակել կ'ուզէ. բայց հրեաները, անգթօրէն, իր դէմ կ'ելլեն:

**ՅԻՍՈՒՍ - ՀՐԵԱՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
ՀԱԶՈՒԱԳԻՒՏ
ԱՐԴԱՐ ԵՒ ԲԱՐԻ ՄԱՐԴԸ**

Հրեայ կրօնապետները ա՛յն աստիճան աղմկալից կը բողոքեն և Պիղատոսին վրայ ճնշում կը բանեցնեն, որ Պիղատոս ձեռքերը կը լուայ և կը քաշուի մէկդի, և Յիսուս խաչելութեան կը դատապարտուի:

Ըստ Հռոմէական օրէնքին, մահուան դատապարտեալներուն մէջէն մէկ հոգիի կը ներուէր:

Պիղատոս կ'ուզէ, որ Յիսուսին ներուի: Բայց հրեաները Յիսուսի ներուելուն ալ կը հակառակին:

Եւ կը ներեն Բարաբբաս (Barabbas) անունով աւազակի մը:

Եւ Յիսուս կը խաչուի:

Բայց վերջապէս՝ ի՞նչ էր Յիսուսին յանցանքը:

Յիսուսին միակ յանցանքը՝ հրեաներուն նման չմտածելն էր:

Եւ այդ պատճառաւ ալ, իրենց կրօնին համար վտանգաւոր նկատեցին Յիսուսը, և զինք խաչեցին:

Հրեաներուն մէջէն բարի և արդար միակ մարդ մը ելած էր՝ ՅԻՍՈՒՍԸ:

Հրեաները անոր ալ չհանդուրժեցին: Եւ սպաննեցին Յիսուսը:

Ահա՛, ա՛յս է Սիոնական Հրեան՝ անգութ և անարդար:

Ազգերն ալ անհատներու պէս, իրենց յատկանիշերն ունին:

Այս յատկանիշերը իւրաքանչիւր ազգի քրոմոսոմներուն (Chromosome) մէջ կը գտնուին:

Անգթութիւնը և Անարդարութիւնը հրեաներուն սերմնաբջիջներուն մէջ անցած են, երբեք չեն փոխուիր:

Այսպէս եղած է հրեան Յիսուսի հանդէպ:

Այսպէս եղած է «Սիոնիստ» հրեան իր քսան դարերու ամբողջ պատմութեան ընթացքին, բոլոր ազգերուն հանդէպ:

Եւ այսպէս է Տ'իզրայէլիի (Լորտ Պիքընզֆիլտ) Մոշէ Տայանի ու Կոլտա Մէյր-ի շառաւիղ հրեան մինչեւ այսօր՝ անգութ և անարդար, ամէն կողմ և ամէն տեղ, գտնուի ան Հայաստան, Պաղեստին թէ՛ Լիբանան:

Հայրենի իշխանաւորներուն մէջ չեն պակսիր այրեր, որոնք այդքան ալ մտահոգիչ երեւոյթ չեն տեսներ այդ ցաւալի արտահոսքին մէջ, հակառակ որ փաստացի տուեալները այլ բան ցոյց կու տան [տարեկան շուրջ 25 հազարի մեկնում կամ արտահոսք]: Սակայն, ատիկա ո՞րքանով ընդունելի ու հանդուրժելի է, երբ ազգային գերխնդիրի կը վերածուի ան, իր ողբերգական հետեւանքներով:

Այս մասին երբ կը խօսուի, կը գրուի, կը քննարկուի՝ երբեմն անլուրջ կողմեր, երբեմն կարճատեսներ, երբեմն ալ անգէտներ, լրագրողները, հրապարակագիրները, խմբագիրները կամ ընդհանրապէս այդ հիմնահարցին անդրադարձողները տեսած ըլլալ կը կարծեն... պատեհապաշտներ կամ պարագայապաշտներ:

Այսօր, հայրենիքը կլանուած է խորհրդարանական ընտրութեանց նախապատրաստական աշխատանքներով - ընտրագրոհ, քարոզարշաւ, եւայլն, ուր, սակայն, կան մեծ հարցականներ, շփոթներ, թէ՛ ի՞նչ հիմունքներով ու սկզբունքներով պիտի ընթանան ու արարտին անոնք:

Բնական է՝ խօսքը կը վերաբերի արդար, անկաշառ եւ թափանցիկ, ընտրութիւններուն, որոնց այնքան ծարաւը ունի հայաստանցին, ցմուր ըմպած ըլլալով անոնց լեղին՝ անցնող երկտասնամեակին:

Հոն յամառօրէն կը խօսուի մէկ կուակցութեան մը բացարձակատիրական ախորժակներուն եւ ընչաքաղցութեան մասին, ու, նոյնհետայն, կը քննադատուի, հոգ չէ թէ... «Կարաւան»ը, մնալով միշտ անտարբեր, կը շարունակէ իր ճամբան:

Սփիւռքն ալ ունի իր աչքն ու ականջը, իր վերլուծումն ու մեկնաբանութիւնը- ինչ կը վերաբերի այս ընտրութեանց գործընթացին մէջ նշմարելի արուեստական խոչընդոտներուն եւ ինքնակալ նկրտումներուն, որոնք կը յուշեն անարդարութիւններու ու կողմնակալութիւններու ամբողջ շարան մը:

Լա՛ւ. եթէ սփիւռքահայ գրիչը, միտքը, գործիչը ունի իր դիտարկումը կամ դատումը այս ուղղութեամբ, թէկուզ ոչ անմիջական պատասխանատուութեամբ, այլ՝ ազատ դիտողի իրաւունքով, ի՞նչ բանը կ'արգիլէ անոր որ արտայայտուի այդ մասին. կամ ո՞վ կրնայ բռնանալ անոր վրայ:

Ընդհակառակը՝ երբ լայնախոհութեան եւ ազատախօսութեան կարկինը լայն բացուի, պէտք է լսել կամ կարդալ զանոնք եւս, ոչ թէ մերթ թշնամանալ անոնց, մերթ ալ՝ դատապարտել:

Վերջին հաշուով, ժողովրդավարութիւնը ի՞նչ է, եթէ ոչ՝ ազատ, բայց անաշառ խօսքի քաղաքական վարքագիծ:

Ժողովրդավարութիւնը ինչի՞ կը ծառայէ, եթէ ոչ՝ բեղուն, բայց կայուն քաղաքական բեմի:

Ժողովրդավարութիւնը ո՞ր կարելի է տեղադրել, եթէ ոչ՝ յուսատու, բայց փայլուն ապագայի մը ծիրին մէջ:

Ժողովրդավարութիւնը ինչպէ՞ս կ'ընկալուի, եթէ ոչ՝ ամուր, բայց նպատակային քաղաքական համակարգով:

Սակայն, մեր մօտ, երբ ամէն ինչ ենթադրուած է ըլլալու իր յառաջխա-

դացքային ընթացքին մէջ կամ ամէն ինչ գտնուելու է իր զարգացման փուլին մէջ, չակերտաւոր երջանիկներ, իրենց գաղափարախօսական թէ պատկանելիական փխրուն պատմունաններով, տակաւին կը փորձեն ածան եւ յեղյեղուկ միջամտութիւններով բացատրել այդ «Լուսաբանական» բացայայտումներն ու մատնանշումները, հետեւեալ անհեթեթ ակնարկութիւններով.

- . Հակահայաստանեա՛ն է.
- . Հակահայրենակա՛ն է.
- . Հակազգայի՛ն է.
- . Հակապետական՛է.

Այս վերջին դիտողութիւնը « Գլուխ-գործոց » մըն է, երբ այդ շատերէն-շատեր չեն գիտեր, թէ ի՞նչ ըսել է հակապետական կամ ի՞նչ կը հասկնան հակապետականով...:

Յամենայն դէպս, լաւ կ'ըլլայ որ հակազդեցութիւնը փնտռուի... այլուր եւ ոչ թէ իրաւ եւ անկեղծ գրիչներու մօտ:

Առ այդ՝ ձեզի ու մեզի մե՛նծ ւսետիս...:

Պէյրութ, 25 Ապրիլ 2012

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ=ՍԻՈՆԻՍ... (Շար. էջ 2-էն)

“PAX AMERICANA”յով, «Ամերիկեան Խաղաղութիւն»ով: Վիեթնամ, Կիպրոս, Սուրիա, Լիբանան, Պաղեստին, Աֆղանիստան, Բանամա, Իրաք, Եուկոսլաւիա, Չէչէնիա և վերջերս ալ Ալպանիա ու մանաւանդ Զայիր և շատ մը ուրիշ երկիրներ, “PAX AMERICANA”յին ծրագիրներուն հետեւանով, «Խաղաղութեան, Ապահովութեան ու Մարդու Իրաւունք»ի անունով կատարուած և շարունակուող Սիոնիստ-Ամերիկեան բարբարոսութիւններուն զոհերն են:

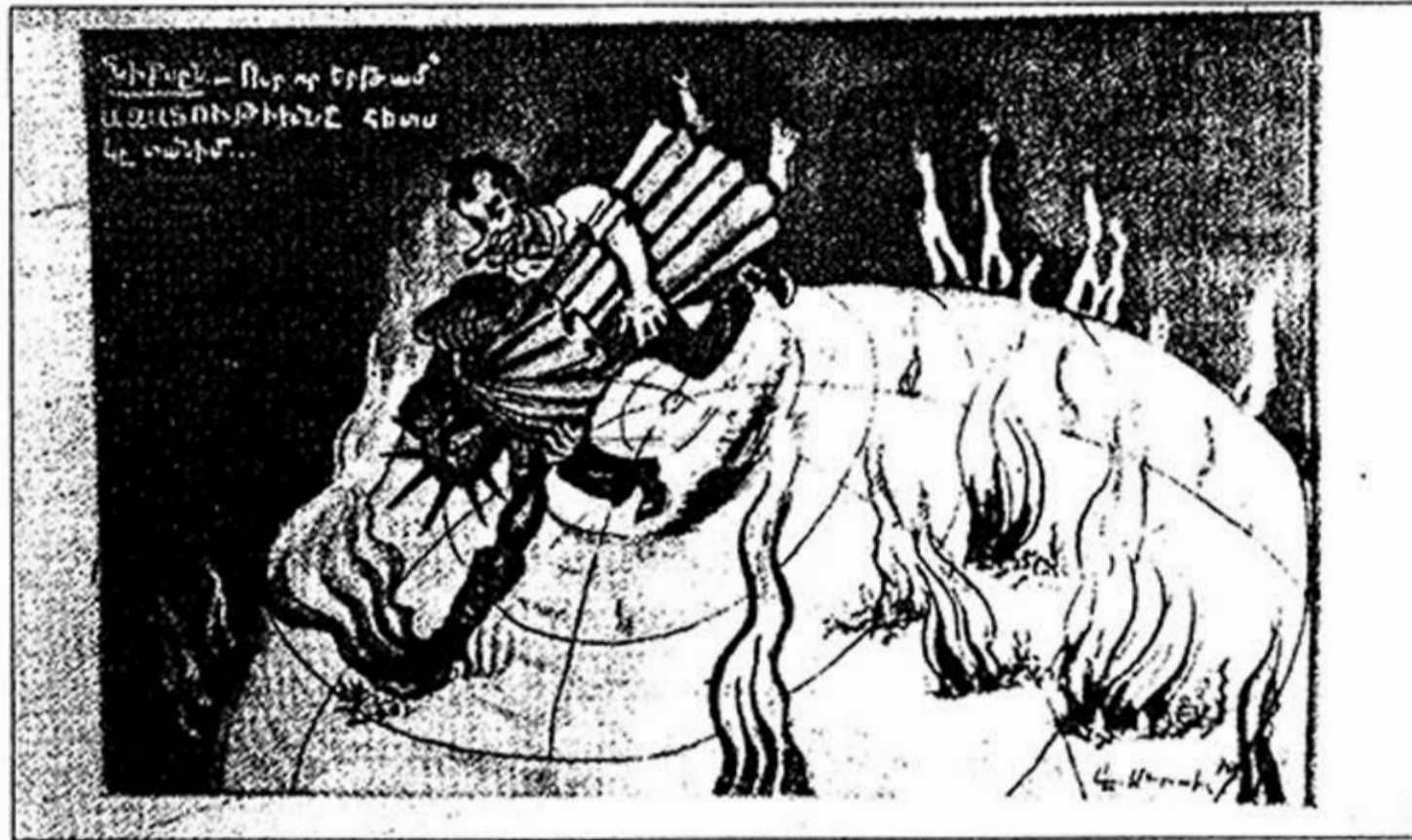
★ ★ ★

Այսօր, ձեզի ներկայացնելու հանոյքը ունինք, Եգիպտահայ հանրածանօր մեծ երգիծանկարիչ «Սարուխան»ին 1970-թ.ներուն նկարած մէկ ստեղծագործութիւնը:

Այս նկարը, բազմահատոր գրութիւններուն գաղափարները մէկ նկարի մէջ ամփոփող գլուխ-գործոց մըն է:

Ինչպէս կը տեսնէ՞ք այս նկարին մէջ, Ամերիկայի նախկին նախագահ Richard Nixon, NEW YORK-ի Ազատութեան Արձանին շահը ձեռք առած, Աշխարհը կրակի կու տայ, ըսելով՝

«Ուր որ երթամ՝ «Ազատութիւնը» միշտ հետս կը տանիմ...»:

Դեռ 1970-թ.ներուն, մեծատաղանդ Սարուխանին իր այս գլուխ - գործոց երգիծանկարով ներկայացուցած խորհուրդին նպատակը՝

«Սիոնիստ Ամերիկայի» կողմէ սուտերու վրայ հիմնուած այս աշխարհին մէջ, շատ ջատագովուած «PAX AMERICANA»-յին իսկական «երես»ը մէջտեղ հանել էր:

(Շարունակելի)

ԴՊՐԵՎԱՆՔ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ

83-ՐԴ ԿՐԹԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ՆՈՐ

ՍԱՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան դպրեվանքի 2012-2013 կրթական տարեշրջանի նոր սաներու արձանագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ երկու հանգրուանով. առաջինը 1-19 Մայիս, իսկ երկրորդ՝ 15 Օգոստոսէն 15 Սեպտեմբեր 2012:

Դպրեվանք կ'ընդունուին նախակրթարանի 6-րդ դասարանը աւարտած աշակերտներ, նաեւ՝ աւելի բարձր դասարաններէն և համալսարաններէն մասնաւոր դիմում կատարող քեկնածուներ:

Անոնք որոնք կը փափաքին դպրեվանք մտնել, թող բարեհասին առաւօտեան ժամը 9:00-12:00-ի միջոցին հանդիպիլ Պիֆֆայայի դպրեվանք՝ Հոգշ. Տ. Վարանդ վրդ. Քորթմոսեանին և կամ՝ Անթիլիասի Մայրավանքին մէջ յատուկ ժամադրութեամբ ներկայանալ Հոգշ. Տ. Ստեփանոս վրդ. Փաշայեանին՝ հեռաձայնելով 03-674954 թիւին:

Դպրեվանքի 2012-2013 կրթական տարեշրջանը պիտի սկսի Երկուշաբթի, 15 Հոկտեմբեր 2012-ին:

• Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար կապ պահել դպրեվանքի տեսուչ՝ Գերշ. Տ. Նարեկ Արք. Ալեմեգեանին հետ, հեռաձայնելով 03-486943 և 04-980060 թիւերուն:

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

ԶՐՈՅՑ «ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ» ՀԵՏ

Է. ՄԱՍ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

=

ՍԻՈՆԻՍՏ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

n

Ծ.Խ. «Նայիրի»ի հրատարակութեան մեկնարկի Ա. թիւէն իսկ, Յովհաննէս Չիլինկիրեան մնայուն ներկայութիւն եղած է թերթիս մէջ:

Ծանօթ ու տաղանդաւոր հրապարակագրին գրութիւնները մեծ հետաքրքրութեամբ ընթերցուած են ու դեռ, մինչեւ այսօր, կ'ընկալուին մեր շատ ընթերցողներուն կողմէ որոնք, չեն վարանիր իրենց անկեղծ գնահատութիւնն ու հիացումը յայտնելու խմբագրութեանս խնդրելով, որ իրենց գոհունակութիւնն եւ զգացած յարգանքը փոխանցենք հեղինակին: Անոնց կցելով ջերմագին ու անկեղծ բարեմաղթանք:

Մեր կորովի եւ յանձնառու բարեկամը օրերս դժբախտութիւնը ունեցաւ կորսնցնելու իր տիպար կողակիցը, հայ կնոջ բնորոշը եղող շատ բարեմասնութիւններով օժտուած Տիկ. Իրմա Չիլինկիրեանը, խոր ու անսփոփ վիշտ պատճառելով իր ամուսինին եւ հարազատներուն, Ազնուական Տիկինը մօտէն ճանչցողներուն եւս:

Այս անդարմանելի կորուստը բնականաբար ու միջոցի մը համար ընդհատել տուաւ աշխատակցութիւնը մեր հոգեդբօր որ ստէպ կը կրկնէր, ի տես զինք պատուհասած դժբախտութեան, որ... մեկնումի ... նախապատուութիւնը իրեն կը պատկանէր. եւ սակայն...

Մեր վշտաբեկ գրչեղբօրմէն չէինք կրնար սպասել, որ իր եւ հարազատները յանկարծապէս հարուածած եւ ընկճած սուգի սա օրերուն, շարունակէր ըլլալ հետեւողական իր հիացում պատճառող աշխատակցութեան մէջ: Եւ սակայն, «վրէպ» մը թոյլատրած չըլլալու եւ «Նայիրի»ի էջերուն իր «ներկայութիւնը» յարատեւ պահելու դիտաւորութեամբ, ուզեցինք իր «Սուտերու եւ Երագներու Ջոհ, Էջ Նահատակ» եղած Ազգ մը՝ «Հայերը» խորիմաստ անուանումով մեծղի հատորէն արտատպել ներկայ յօդուածը, որ խիստ շահեկան է ու թելադրիչ, միջազգային ներկայ իրադրութեան վրայ լոյս սփռող իր պարզաբանումներով:

Մեր վաստակաշատ մարտընկերոջ՝ նահատակ Ռուբէն Սեւակի եղբօրորդիին կը ցանկանք, մէկ անգամ եւս, ինքնասփոփանք, կորով ու կամք, որ մնայ սէգ, տոկուն ու խրոխտ՝ ինչպէս եղած է ցարդ, ու միշտ, յանձնառու եւ ուղեցոյց մտաւորականի իր պատուանդանին վրայ, եւ շարունակէ իր ազգանուէր առաքելութիւնը:

.r

«ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԸ»

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Մենք շատ ոգեւորուած ենք, ձեր հետաքրքրական գրոյցներուն մէջ յայտնուած նոր գաղափարներէն:

Մենք, սրտանց կը հաւատանք, ձեր յայտնած տեսակետներուն:

Բայց, կէտ մը կայ, որ մեր մտքին մէջ կը շարունակէ հարցական մնալ, դեմ մինչեւ սա պահս:

Ինչո՞ւ, ուրիշ թերթերու մէջ, ձեր գաղափարներով յատկանշուող և յագեցած գրութիւններ չենք կարդար:

Ինչո՞ւ, մանաւանդ վերջին տարիներուն, նման գաղափարներ յայտնող միակ հրատարակագիրը դուք եղած էք:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Նայեցէ՛ք՝ մենք, այս գաղափարները յայտնող ո՛չ առաջին գրողն ենք, ո՛չ ալ վերջինը:

Միայն թէ, իրականութիւն մըն ալ կայ: Այս օրերուն, նման գաղափարներ յայտնելու համար, կարգ մը պայմաններ լրացնել պէտք է:

Ամենէն կարեւորը՝ ոչ մէկ կուսակցութեան, ոչ մէկ կազմակերպութեան [ինչ անուն ալ կրէ ան] չպատկանիլ պէտք է:

Որովհետեւ, Արեւմտեան Աշխարհի մէջ, կուսակցութիւններն և կազմակերպութիւնները [շատ քիչ բացառութեամբ] Սիոնիստներուն ստեղծած յայտնի կամ աներեւոյթ ցանցին հակակշռին ենթարկուած են:

Որեւէ կուսակցութիւն և կազմակերպութիւն, Սիոնիստներուն այս ցանցին ծիրէն դուրս չի կրնար ելլել:

Կուսակցութիւններէն կամ կազմակերպութիւններէն մէկուն պատկանող անձնաւորութիւն մը, եթէ այս հակակշռ-

ուէն դուրս ելլելու փորձը ընէ, ուշ կամ կանուխ, անպայման, որեւէ ձեւով և որեւէ պատճառաբանութեամբ կը պատժուի, կը մեկուսացուի և հուսկ՝ «Լոութեան» կը դատապարտուի:

ԱԶԱՏ ԵՒ ԱՆԿԱԽ ՄՏՔԻ ՏԷՐ ԸԼԼԱԼՆ ԵՒ ԶԱՅՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏԵԼԸ
ՇԱՏ ԴԺՈՒԱՐ Է ՄԵՐ ՕՐԵՐՈՒՆ

Այս տեսակետով՝ նման գաղափարներ յայտնելու կարելիություն ունենալու համար, անպայման «ազատ և անկախ» անձնաւորութիւն մը պէտք է ըլլալ:

Աւելի բաց խօսելով՝ հոգին Սիոնիստներուն պէտք է ծախած ըլլալ:

Այս մասին՝ սա մէկն ալ աւելցնենք: Եթէ որեւէ կուսակցութեան և կազմակերպութեան մաս չէք կազմեր, երեւութապէս ձեր գաղափարները յայտնելու կարողութիւնը կրնաք ունենալ:

Բայց այստեղ՝ ուշադրութիւն՝ ուրիշ արգելք մը ձեզ կրնայ խանգարել:

Եթէ ձեր ձայնը շատ տարածուի և «շուրջիները» անհանգիստ ընել սկսի, ձեր անձը կրնայ վտանգի ենթարկուիլ:

Որեւէ ձեռով և որեւէ տեղ «արկածի» մը զոհ կրնաք երթալ:

Այստեղ, եթէ կը թոյլատրէք, սա մէջբերումը ընել կ'ուզենք:

Մեր նախորդ զրոյցներուն մէջ, շատ բացէն ըսած էինք, թէ 1915 -ի Հայկական ցեղասպանութիւնը բո՛ւն ծրագրողները և կազմակերպողները ֆարմասոն Սիոնիստներն էին:

Այդ տարիներու Պոլսոյ երեւելի հայ առաջնորդներն ալ, սկսելով Գրիգոր Զօհրապէն, հաւատաւոր ֆարմասոններ էին, որոնք իրենց մեղքը իրենց արիւնովը վնարեցին:

Այդ ատենուան մեր ազգային առաջնորդներուն մեծ մասին համար կրնանք ըսել թերեւս, թէ՛ «Անոնք շատ միամիտ էին, իրականութիւններուն տեղեակ չէին, և խարուեցան»:

ՍԻՈՆԻՉՄԸ ԻՐ «ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ» ԱՐԲԱՆԵԱԿՆԵՐՈՎ

Բայց, ի՛նչ ըսենք, մեր այսօրուան այն մտաւորականներուն և առաջնորդներուն, որոնք մտած են մասոնական և կամ անոնց ճիւղաւորումները եղող, իբր թէ «մարդասիրական» կազմակերպութիւններուն մէջ, որոնք, բոլորն ալ, մօտէն կամ հեռուէն, Սիոնիստներուն արքանեակներն են:

«Յետ-Եղեռնի» սերունդները, ո՛չ միամիտ էին, ո՛չ ալ անտեղեակ:

Անկարելի է, որ անոնք տեղեակ չըլլային իրականութիւններուն, և չգիտնային Սիոնիստներուն կատարած դերը հայկական ցեղասպանութեան մէջ:

Անոնք պարզապէս, իրենց անձնական շահերէն դրդուած, Հայ Ազգին դահիճներուն ծախեցին իրենց հոգիները, մտնելով Սիոնիստներուն «Տիեզերական, Ֆարմասոնական» և իբր թէ «մարդասիրական» կազմակերպութիւններուն մէջ:

Հիմա, վերադառնանք մեր նիւթին և ըսենք, որ եթէ նոյնի՛սկ «ազատ և անկախ» անձնաւորութիւն մը ըլլաք, ձեր գաղափարները լսելի դարձնելու համար, ձեզի պէս «ազատ և անկախ» թերթի մը քաջ և յանդուգն խմբագիրը պէտք է գտնէք:

Դժբախտաբար, արեւմտեան աշխարհի մէջ, նման թերթ մը և համապատասխան նկարագիրով օժտուած խըմբագիր մը գտնելը շատ դժուար է:

Շատ քիչ բացառութիւններով՝ հայկական թերթերը և խմբագիրները, մեր վերը նշած Սիոնիստական ծիրին ներգրքաւուած ըլլալով, անոնց թոյլատրած սահմաններէն չեն կրնար դուրս գալ:

Մենք, այս իրականութեան «պատ»ին զարնուեցանք 1984-թ.ին, Փարիզի հայկական թերթերուն շրջագիծէն ներս:

Փարիզի հայկ. թերթերը այսօր կը շարունակեն, միեւնոյն ձեւով, իրենց «Կեանք» քաշկոտել:

Մէկ մասն ալ, Դաշնակցականներուն թմբուկը կը թնդացնեն:

Մէկ մասն ալ, Պոլսոյ «Մարմարա» թերթին «մասնանիւղ»ը ըլլալով, կը շարունակեն, քնաբեր օշարակներով, թմբեցնել հայ ժողովուրդը:

Հայաստանի և Ամերիկայի հայկական թերթերուն մեծ մասին վիճակը գրեթէ նոյնն է:

Բնական է՝ տեղեակ էք, վերջին տարիներուն, «Ազատ և Անկախ» Հայաստանի մէջ հրկիզուած ու քանդուած թերթերուն ու ասոնց խմբագրատուններուն մասին:

Իմացած էք անպայման, յարձակումի ենթարկուող լրագրողներուն մասին:

Հայաստանի այս ծանր շրջանին երբ մշակոյթի նախարար՝ տխրահռչակ Պլեխան, Հայաստանի կրթական հաստատութեանց դասագիրքերէն Եղեռնի պատմութիւնը վերցնել ուզեց, ընդվզելով իր այս թրքավայել կեցուածքին դէմ, «Խոպոտ ձայներ Հայաստանի մէջ» վերտառութեամբ մեր յօդուածը

ուղարկեցինք Հայաստան, Ռամկավարներուն խօսնակը եղող «Ազգ» թերթի խմբագրապետ Յակոբ Աւետիսեանին:

Յոյս չունէինք, որ մեր գրութիւնը պիտի կարենային տպել: Եւ այդպէս ալ եղաւ:

Հայաստանի մէջ պատահած դէպքերէն «դաս» առնող, շատ շրջահայեաց թուող այդ խմբագիրը չհամարձակեցաւ մեր քննադատականը հրատարակելու:

Պիտի ըսէ՛ք թերեւս, որ Հայաստանի Ռամկավարութիւնը այդ ժամանակ շատ նոր էր, իր պատանութեան շրջանը կը բոլորէր:

Բայց ի՞նչ ըսենք, Լոս Անճելըսի ծանօթ թերթերուն համար:

**ԱԶԱՏ - ԱՆԿԱԽ ԹԵՐԹ ՄԸ ՓՆՏՌԵՑԻՆՔ,
ՀԵԼԼԵՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԴԻՈԳԻՆԷՍԻՆ ԼԱՊՏԵՐՈՎ**

«Ընտրեալ»ներուն հակակշռին տակ գտնուող մամուլի այս կայսրութեան մէջ, «ազատ և անկախ» հայ թերթ մը գտնելու համար, Հելլէն Պատմութեան մէջ յիշատակուած Դիոգիճէսին [Տիոժէն] նման, Արեւին լոյսին տակ, լապտերով «թերթ» մը փնտռել պէտք էր:

Թերեւս հրաշք մը կը պատահի - ըսինք:

Մեր պարագային այս հրաշքը կատարուեցաւ: Մենք բախտաւորութիւնն ունեցանք, 1984-թ.էն ի վեր, ճանչնալու, մեր կողմին ունենալու մեր հոգեղբայրը՝ Ժիրայր Նայիրին: Ան՝ նախ «Արարատ» Օրաթերթին խմբագրապետն ու ապա, 1995-թ.էն սկսեալ, «Նայիրի» Շաբաթաթերթին խմբագրապետն ըլլալով, մեր ամէնէն “tabou” նիւթերու շուրջ գրած յօդուածներն անգամ, առանց վարանելու, հրատարակելու քաջութիւնն և իմաստութիւնը ունեցաւ:

Մենք, այս առիթէն օգտուելով, կ’ուզենք իրեն հանդէպ մեր ունեցած երախտագիտութիւնն ու նաեւ մեր շնորհակալութիւնները հրապարակաւ յայտնել, իր այս ողջունելի, բացառիկ կեցուածքին համար:

Հ.— *Կ’ըսէ՛ք, թէ դուք «ոչ առաջինն և ալ ոչ վերջինն» է՞ք նման գաղափարներ հրապարակող:*

Կրնայի՞ք մեզ լուսարանել, թէ ովքե՞ր էին, ձեռն առաջ և ձեռն յետոյ, այս մասին արտայայտուողները:

Պ.— Սիոնիստներուն ներքին գաղտնիքները և ծրագիրները ֆողագերծող ամենակարեւոր հրատարակութիւնը՝ “Protocols Des Sages De Sion” վերտառութեամբ, քաներորդ դարուն սկիզբները, Ռուսիոյ մէջ հրատարակուած գիրքն է:

Այս գիրքը՝ Սիոնիստներուն ապագայի վերաբերեալ գաղտնի ծրագիրները, իրենց անհաւատալի մանրամասնութիւններով հրապարակող փաստաթուղթ մըն է:

Գրեթէ հարիւր տարի առաջ գրուած այս գիրքը եթէ հիմա կարդաք, Սիոնիստական մերօրեայ խաղերուն ներքեւ ծածկուած սադայելական իրականութիւնները պարզ աչքով կը տեսնէք, և վստահեցնենք ձեզ, որ ի լուր այս բոլորին կը սարսռաք, այս դիւային կազմակերպութեան ապագայի ծրագիրներուն իրազեկ դառնալով:

Սիոնիստները, «Խաչ տեսնող Սատանային» նման, կը սոսկան այս գիրքէն:

Այս գիրքը, ներկայիս, գրեթէ անգտանելի է: Սիոնիստները, ինչպէս (→ 8)

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ = ՍԻՈՆԻՍ... (Շար. էջ 2-էն)

այն բոլոր հրատարակութիւնները որոնք նշմարտութիւնը կ'ըսեն իրենց մասին, հրապարակէն անհետացուցած են:

Շատ մը երկիրներու մէջ ալ, արգիլուած է այդ գրականութիւնը ունենալ կամ կարդալ:

Հրեաները, այս գիրքին մասին կ'ըսեն, որ ան, «Զարական Ռուսիոյ Ոստիկանութեան կողմէ հրեաներուն դէմ պատրաստուած կեղծ փաստաթուղթ մըն է, իրականութեան հետ բնաւ կապ չունեցող...»:

Բայց գիրքը կարդացողները բնաւ չեն հաւատար, այս գիրքին կեղծ փաստաթուղթ մ'ըլլալուն:

Նկատելով որ այս գիրքին մէջ՝ *Քրիստոնէութիւնը, Ճերմակ ցեղը և Եւրոպան* փլցնելու համար, Սիոնիստներուն միջնչեւ այսօր կատարած բոլոր խաղերը, իրենց յետին մանրամասնութիւններով, գրուած են:

**ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ –
ՊԱՅԾԱՌԱՄԻՏ ՏԵՍԱՆՈՂ ՄԸ**

Մեր նախորդ գրոյցներուն մէջ, հայ մեծ գրող Արփիար Արփիարեանին դեռ 1898-թ.ին և բացառիկ յստակատեսութեամբ հրեաներուն մասին գրածները հրապարակած էինք:

Այսօր կ'ուզենք, Արփիար Արփիարեանին այս վկայութիւնը, կրկնել՝ *«Հրէականութիւնը բանակ չունի, բայց դրամ ունի: Ամէն Պետութիւն, ինչ թէ շատ, հրէական լուծին տակ է»:*

Քսաներորդ դարէն սկսեալ մինչեւ Բ. Աշխարհամարտին վերջաւորութեան տարիները, Սիոնիստներուն իսկական նպատակները բացայայտող գիրքերու հրատարակութեան ամենէն բեղուն շրջանն կարելի է նկատել:

Բայց, 1945-թ.էն յետոյ, այս հրատարակութիւնները, սիոնիստներուն ջանքերով հրապարակէն վերցուեցան:

Այս հրատարակութիւններէն մաս մը, Իսրայէլի հետ դեռ պատերազմի մէջ եղող Արարական երկիրներուն մէջ միայն կարելի է գտնել:

Կա'ր ժամանակ մը երբ, Իրաքեան ֆաղաֆային օդանաւերուն մէջ, ուղեւորներուն “Protocols Des Sages De Sion” գիրքը կը բաժնուէր:

Մեր անցեալ գրոյցներուն մէջ, Սիոնիստներուն հայկական ցեղասպանութեան մէջ ունեցած պատասխանատուութեամբ զբաղող հայ պատմաբաններուն ակնարկելով ըսած էինք, որ անոնք, մեծամասնութեամբ, «համր և կոյր» եղած են, իրականութիւնը չտեսնելու չափ: Եւ բաւական երկար մէջքերումներով եղածը բացատրելու և մեր տեսակէտը հիմնաւորելու ջանք ըրած էինք:

**ԲԱՅՑ ԵՂԱՆ, ԱՆՈՆՑ ՄԷՋ,
ՆԱԵ՛Ի ՔԻՉ ԲԱՅԱՌՈՒԹԻՒՆ ՆԵՐ...**

Նոյնպէս, այս գրոյցներուն մէջ, իրենց իրատեսութեամբ բացառութիւն կազմող հայ պատմաբաններէն՝ ձոն Կիրակոսեանի մասին արտայայտուած էինք:

Խորհրդային Հայաստանի նախկին Արտաքին Գործոց նախարարը եղող ձոն Կիրակոսեանը, շատ յստակօրէն՝ «Հայկական Յեղասպանութեան բուն պատասխանատուները Սիոնիստներն են» ըսած էր:

Այստեղ խղճի և արդարութեան պարտք կը նկատենք, մեր երախտագիտութիւնը յայտնելը, «Հայաստանի Ազատագրութեան Հայ Գաղտնի Բանակին հերոսներուն» որոնք, ցեղասպան Թուրքներուն դէմ իրենց հրատարակած գիրքերով, պարբերաբարբերով և թուրքիկներով, հայ ժողովուրդը լուսաբանելու գծով աշխատանք տարին: Բացատրեցին Սիոնիստներուն ունեցած ծանր պատասխանատուութիւնը հայկ. ցեղասպանութեան մէջ: Եւ դեռ՝ անոնց ներկայ դաւադիր գործունէութիւնները ընդդէմ բոլոր ժողովուրդներուն:

Մեզի համար նորութիւն եղաւ, մեր Գ. Տէրտէրեանի 1990-թ.ին Պէյրութ հրատարակած «Սիոնիզմի և Բանբուրքիզմի առնչութիւնները» խորագրով գրքոյկը:

Մեր Գ. Տէրտէրեանին վաւերական այս ուսումնասիրութիւնը, հայ պատմաբաններուն համար, շատ կարեւոր աղբիւր մըն է:

Կը մաղթենք և կը յուսանք, որ ան հայկական ցեղասպանութեան ներքին ծալքներուն և բուն պատասխանատուներուն վրայ լոյս սփռող իր ուսումնասիրութիւնները շարունակելու նոր առիթներ կ'ունենայ:

(Շարունակելի)

ԿԱԼԵՆՑԻ «ՏԻՐԱՄԱՅՐ» ԿՏԱԻՒՆ... (Շար. էջ 5-էն)

– Յարութիւն Կալենցի «Տիրամայր» կտաւը Ս. Նշան մայր եկեղեցիէն փոխադրուեցաւ «Կիլիկիա» թանգարան: Բնօրինակէն կատարած եմ նկարահանումներ, 1990-ին: Լուսանկարներ ուղարկած եմ նաեւ Երեւան: Ս. Նշանի Կալենցեան «Տիրամայրը» ումբերէն վնասուեցաւ 1989 տարեթիւին:»

Յարութիւն Կալենցի «Տիրամայրը» վերանորոգուած ստեղծագործութիւնը, սրբալոյս Միւռոնի Օրհնութեան արարողութեան ընթացքին, կը հովանաւորէ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Անթիլիասի մայրավանքի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տանարին մուտքի դրան կազմաւորուած Ս. Խորանը, եւ, իւրաքանչիւր տարի, Սրբուհի Աստուածածնի Վերափոխման Տօնախմբութեան, Պիֆֆայայի Հայկական վանքին Ուխտի Օրուան Ս. Պատարագի Ս. Խորանը:

Այսօր, Յարութիւն Կալենցի «Տիրամայրը» ստեղծագործութեան երկրորդ ծնունդին եկաւ յաջորդելու լոյս ընծայումը՝ Արուեստարանին կարեւոր ձեռագրին:

18 Պէյրութ, Յունիս 2012

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Ս Տ Ա Ց Ա Ն Ք

ՎԼԱՏԻՄԻՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ, 1919-1922 ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ»

Հատոր երկրորդ

Երեւան - 2011

ՀԶՕՐ Է ՀԱՅՈՒՆ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈԳԻՆ... (Շար. էջ 4-էն)

հեռացնելին զինք իրեն յատկացուած արժուէն, մինչեւ այն պահը, երբ, Վեհափառը դիտել տուաւ.

– Մա՛յր, չես կրնար ոտքի կանգնիլ, ինչո՛ւ չես նստիր:»

Այդ պահուն, Վեհամայրը, տակաւին նո՛ր զարթնած, վերաքարմացած ուժականութիւն եւ կորով ունէր: Աւելին, խօսելու, հարցապնդելու ներքին պահա՛նջ կ'զգար իր ներաշխարհէն, եւ, ընդառաջելով իր այդ հոգեկան մղումին, շեշտուած յուզականութեամբ հարցումներ ուղղեց «Կայծ»եան սերունդի վերապրողին՝ Մեթր Սեդրակ Քարեանին: Անոր ներկայութիւնը, Վեհափառին առանձնասենեակին մէջ, ա՛յդ օր, զինք վերադարձուցած էր իրապա՛շտ յեղափոխականի, յեղափոխակա՛ն քաջակորով հայուհիի իր յաւե՛րժ ապրող, իր անհատականութիւնը արժեւորող յիշատակարաններուն...:

Օրինակելի քաղաքավարութեամբ, եւ, մասնաւորապէս՝ պահանջատիրուհիի իր արդա՛ր իրաւունքով, մի՛շտ ոտքի կանգնած եւ, կարգի շարժով ուղղեց իր հարցումները.

– Սեդրա՛կ, Ուխտիդ տէր մնացի՞ր, գրեցի՞ր յեղափոխականի յուշերդ, գրեցի՞ր, օրին, Պոլսոյ հայութեան քանձր, քա՛նձր խաւարով ծանրաբեռնուած երկնակամարը լուսաւորած «Կայծ» ամսագրին մասին, գրեցի՞ր գործակիցներուդ՝ Գեղամ Վանիկեանի, Երուանդ Թոփուզեանի, Հրանդ Եկաւեանի, գրեցի՞ր Զապէլին մասին, Եսայեա՛ն Զապէլին, եւ, յետոյ, գրեցի՞ր «Պայագիտ»ի հրապարակին վրայ մարգարէացած դիւցազուններո՛ւն, Հայուն Հայրենիքին վերականգնումին Պատգամով կախաղան քարձրացած Անմահանուններուն առաջին տարելիցին առիթով, ձե՛ր, «Կայծ»ի կրտսերներուդ, Պատրիարքարանի Մայր – Եկեղեցիին մէջ կազմակերպած լո՛ւռ հոգեհանգիստին մասին, գրեցի՞ր, Սեդրա՛կ...:»

Վեհամայրին այս վերջին «Գրեցի՞ր»ը ուղղակիօրէն պոռթկաց ի՛ր հոգիէն:

Այդ պահուն, ա՛յդ պահուն միա՛յն, խաղաղեցաւ Վեհամայրին ո՛ղջ էութիւնը:

Ամո՛ւր բունեց ձեռքերէս, ու, ամենայն հանդարտութեամբ, հանգչեցաւ արժուին վրայ:

Հազիւ նստած էր քաղկաթոռին երբ, խորախորհուրդ իմաստութիւն մը ուրուագծուեցաւ եւ տիրապետեց իր դէմքին վրայ, եւ, մինչեւ այդ պահը զինք հոգեպէս զօրացնող իր մտքերը արտայայտեց ներդաշնակ շարահիւսութեամբ.

– Իրաւունք չունին հայկական Յեղափոխութիւնը մեղադրելու: Մենք գերիշխանութիւն նուանած ազգի մը զաւակներն ենք: Դարեր շարունակ, տխո՛ւր պայմաններու բերումով, մեր Ազգային Պետականութիւնը կորսնցուցած ըլլալով հանդերձ, պահեցինք մե՛ր Հաւատքը, պահեցինք մե՛ր Հողերը: Ու պիտի հարց տամ հիմա... Ո՞ր ազգն է որ կրցած է ի՛նքնուրոյն քաղաքակրթութիւն զարգացնել, ինքնատի՛պ մշակոյթ ստեղծել, առանց Պետականութիւն ունենալու: Մե՛ղք ունի, Մե՛ղք ունի, սխա՛լ, հի՛մնովին անպատշաճ, անյարմար գնահատական տալ Հայկական Յեղափոխութեան: Հայկական Յեղափոխութիւնը կազմակերպուեցաւ հայութեան արդար իրաւունքներուն պաշտպանութեան եւ ազգային ինքնիշխանութեան վերահաստատումին համար: Եւ, Հայկական Յեղափոխութիւնը սահմաններ չնանչցաւ. ան ծաւալեցաւ, քիւրեղացուց ինք-

զինք ամեն տեղ, հո՛ն, ուր վտանգուած էին հայ ազգի զաւակները, հո՛ն, ուր կանխամտածուած ծրագիր կար դէպի փլուզում, դէպի քանդում, դէպի ամբողջակա՛ն ոչնչացում առաջնորդելու իւրաքանչիւր յաւերժալո՛յս իրականութիւն, ուր՝ հայկական շո՛ւնչ կրնայիր տեսնել, զգա՛լ, հո՛ն ուր՝ հայկական տաղանդ մը կրնայիր գնահատել, հո՛ն, ուր՝ Հայութեան Լո՛յսը կրնայիր ողջունել:

Անձնապէս, փա՛նք կուտամ Նախախնամութեան եւ, կը խնդրեմ, որ պայծա՛ն պահէ միտքս. եթէ ոչ իւրաքանչիւր օր, գէթ ժամանակ առ ժամանակ, հոգեկան ներաշխարհէս ներս, կը լուսաւորուին, ամբողջակա՛ն նշգրտութեամբ, այն բոլոր քայլերս ու միջոցառումներս, որոնցմով՝ իմ դրակա՛ն մասնակցութիւնը բերի մեր՝ Հայկական Յեղափոխութեան: Եւ իւրաքանչիւր կիրակի օր, կիրակնօրեայ Աղօթասացութիւններու ընթացքին, հաւատքիս զօրութեամբ, ներաշխարհս խաղաղեցնող հոգեհանգիստ կը խնդրեմ մեր լուսապսակ նահատակներուն յիշատակին, առաւել, անոնց՝ ա՛յն Անմահներուն, որոնք իրենց քանկագի՛ն կեանքերը զոհաբերեցին մեր Ազգային Ազատագրութեան Պայքարի բազինին առջեւ:

Հայ Ազգի իրերայաջորդ սերունդները պարտին լա՛ւ իմանալ, թէ Հոչակագիրը Աշխատանքային Ծրագիր ընդունեց Հայութեան եւ Հայաստանի Ազատագրութիւնը՝ Մօտաւոր ու Հեռաւոր Նպատակներով:»

Իր այս մտքերը արտայայտած պահուն, անմիջականօրէն՝ մօտիկ էի Վեհամայրին: Երբ վերստին ձեռքերս բռնեց ամո՛ւն սեղմեց, զգացի, թէ բազուկները կը դողային, եւ ինչ ահռելի՛ արագութեամբ, ի՛նչ զօրե՛ղ ցնցումներով:

Վեհափառը շուտով նկատեց դէմքիս վրայ ուրուագծուած մտահոգութիւնս:

Ոտքի կանգնեցաւ ակնթարթի մը մէջ. Մօր եւ Որդիի աչքերը զիրար զօրացուցին:

Հոգեբանականօրէն, Մայրական ու Որդիական փոխադարձ Սիրոյ սփանչելի պատկեր մըն էր. — երկու իրատե՛ս հեղինակութիւններ զիրար կ'ողջունէին, հարազատութեա՛մբ:

Վեհափառը, շեշտուած յուզականութեամբ եւ երախտագիտական հոգածութեամբ, բազուկները ամրացուց Վեհամայրին իրանին շուրջ եւ կարեւորեց.

— Մա՛յր, պատգամդ խորիմաստ էր, դաստիարակչակա՛ն. այսօրուան համար՝ այդքա՛ն: Հանգստացիր, ուրախացիր, զօ՛րացիր, հաւատքդ ամո՛ւր պահէ. ինչպէս երէկ, նոյնպէս՝ այսօր ու վաղը: Հայութիւնն ու Հայաստանը, որոնց ազատագրութեան հրավա՛ն տենչով ապրեցար ու գործեցիր, մեր ներկայ ժամանակներուն տէ՛ր են, տիրացած են Յաւերժականութեան Ուղեգրին...:»

Պէյրուք, Յունիս - Յուլիս 2012

Մ Տ Ա Ց Ա Ն Ք

ՅԱԿՈՒՅ ՏԷՐԵԱՆ

«Ո՞ՒՐ Կ'ԵՐԹԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ»

«WHERE IS THE ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH HEADING»

2011, Glenmont NY 12077 - USA

ԶՐՈՅՑ «ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ» ՀԵՏ

Է. ՄԱՍ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

=

ՍԻՈՆԻՍՏ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Ծ.Ն. «Նայիրի»ի հրատարակութեան մեկնարկի Ա. թիւէն իսկ, Յովհաննէս Չիլինկիրեան մնայուն ներկայութիւն եղած է թերթիս մէջ:

Ծանօթ ու տաղանդաւոր հրապարակագրին գրութիւնները մեծ հետաքրքրութեամբ ընթերցուած են ու դեռ, մինչեւ այսօր, կ'ընկալուին մեր շատ ընթերցողներուն կողմէ որոնք, չեն վարանիր իրենց անկեղծ գնահատութիւնն ու հիացումը յայտնելու խմբագրութեանս խնդրելով, որ իրենց գոհունակութիւնն եւ զգացած յարգանքը փոխանցենք հեղինակին: Անոնց կցելով ջերմագին ու անկեղծ բարեմաղթանք:

Մեր կորովի եւ յանձնառու մրտընկերը, վերջերս դժբախտութիւնը ունեցաւ կորսնցնելու իր տիպար կողակիցը, հայ կնոջ բնորոշ եղող եւ շատ բարեմասնութիւններով օժտուած Տիկ. Իրմա Չիլինկիրեանը, խոր ու անսփոփ վիշտ պատճառելով իր ամուսինին եւ հարազատներուն, Ազնուական Տիկինը մօտէն ճանչցողներուն -ալ-:

Այս անդարմանելի կորուստը բնականաբար ու միջոցի մը համար ընդհատել տուաւ աշխատակցութիւնը մեր հոգեդբօր որ ստէպ կը կրկնէր, ի տես զինք պատուհասած դժբախտութեան, որ... մեկնումի ... նախապատուութիւնը իրեն կը պատկանէր. եւ սակայն...

Մեր վշտաբեկ գրչեղբօրմէն չէինք կրնար սպասել, որ իր եւ հարազատները յանկարծապէս հարուածող եւ ընկճած սուգի սա օրերուն, շարունակէր ըլլալ հետեւողական իր հիացում պատճառող աշխատակցութեան մէջ: Եւ սակայն, «վրէպ» մը թոյլատրած չըլլալու եւ «Նայիրի»ի էջերուն իր «ներկայութիւնը» յարատեւ պահելու դիտաւորութեամբ, ուզեցինք իր «Սուտերու եւ Երազներու Ջոհ, Էջ Նահատակ» եղած Ազգ մը՝ «Հայերը» խորիմաստ անուանումով մեծղի հատորէն արտատպել ներկայ հարցազրոյց-յօդուածը, որ խիստ շահեկան է ու թելադրիչ, միջազգային ներկայ իրադրութեան վրայ լոյս սփռող իր պարզաբանումներով:

Մեր վաստակաշատ մարտընկերոջ՝ նահատակ Ռուբէն Սեւակի եղբօրորդիին կը ցանկանք, մէկ անգամ եւս, ինքնասփոփանք, կորով ու կամք, որ մնայ սէգ, տոկուն ու խրոխտ՝ ինչպէս եղած է ցարդ, ու միշտ, յանձնառու եւ ուղեցոյց մտաւորականի իր պատուանդանին վրայ, եւ շարունակէ իր ազգանուէր առաքելութիւնը:

ՀԱՅ ԵՒ ՍԵՐՊ
ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ
ՃԱԿԱՏԱԳՐԻ ՆՈՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջերս, Սիոնիստները, Հայկական Ցեղասպանութեան պատմութեան վերաբերեալ, նոր ռազմավարութիւն մը կիրարկել սկսան:

Հայկական ցեղասպանութեան մէջ Սիոնիստներուն պատասխանատուութիւնը մատնանշող հրատարակութիւններուն ազդեցութիւնը չէզոքացնելու նպատակով, սկսան իրենց ենթակայ հայ պատմաբան մը «Աստուածացնել», եւ այս հայ պատմաբանին հայկական ցեղասպանութեան մասին գրած գիրքերն և ուսումնասիրութիւնները, հայ և օտար բոլոր շրջանակներուն մէջ, շունդալից ծանուցումներով, իբր անփոխարինելի և վաւերական միակ աղբիւր՝ տարածել:

Անշուշտ աւելորդ է ըսելը, թէ այս բարձրաստիճան հայ պատմաբանին հայկական ցեղասպանութեան վերաբերեալ հեղինակած գիրքերուն մէջ, Սիոնիստներուն պատասխանատուութեան մասին ո՛չ մէկ բառ չէ՛ կրնար գտնել: Այստեղ կ'ուզենք, մեր յիշած պատմաբանին մասին, կարգ մը ծանօթութիւններ եւս տալ:

Թուականէս երկու տարի առաջ, եթէ կը յիշէ՛ք՝ «ՆԱՅԻՐԻ»-ով լոյս տեսնող մեր «Զրոյց»ներուն մէջ, այս հայ պատմաբանին մասին խօսած էինք:

Յայտնած էինք այնտեղ թէ ինչպէս, հայկական ցեղասպանութեան մէջ, գերմանական և հրէական պատասխանատուութեանց մասին, գաղափարի փոխանակութիւններ ունեցեր էինք ծանօթ պատմաբանին հետ:

Գերմանական և հրէական պատասխանատուութեանց մասին մեր ըրած ակնարկութիւններուն, ան միշտ նոյն պատասխանը տուած էր՝ «ՊԱՏՄԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՆԹԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ԶԻ ՀԻՄՆՈՒԻՐ. ՓԱՍՏԿՈՒՋԷ»:

Այս խօսակցութեան տպաւորութեան տակ, 1985-թ.ին մեր հրատարակած «Ռուբէն Սեւակ և Փրցուելիք Ուղեղներ» գիրքին մէջ, գրած էինք.

«Գերմանացի Տիկին Սեւակ, մեր խելացի գրագէտ, ՊԱՏՄԱԳԷՏ դիւանագէտներէն շատ աւելի լաւ հասկցած էր իրականութիւնը, քէ՛ հայ Ազգին քննչնչման բուն պատասխանատուները Գերմանացիներն են»:

**ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ Թէ՞ ՊԱՏՄԱԲԱՆԸ
ՓՈՒՈՒԱԾ Է**

Այս տողերը հրատարակելէս գրեթէ 12 տարիներ յետոյ, վերջերս տեղեակ եղանք, քէ այս բարձրաստիճան հայ պատմաբանը նոր գիրք մը հրատարակել է:

Եւ մենք զարմանալով կարդացինք գիրքին վերտառութիւնը՝

«ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ»:

Այս այն պատմաբանն է որ, շատ տարիներ առաջ, մեր հետ խօսակցութեան ընթացքին, Գերմանական պատասխանատուութիւնը ձեւով մը կը ժխտէր ըսելով, որ այդ մէկը հաստատող «փաստ չկա՛յ»:

Արդեօք, անցեալ մէկ քանի տարիներու ընթացքին, պատմութի՞ւնը փոխուած էր, քէ՞ պատմաբանին մտայնութիւնը:

«Գերմանական պատասխանատուութիւնը հայկական ցեղասպանութեան մէջ» անուն այս գիրքին էջերուն, մենք շատ փնտռեցինք, գոնէ ակնարկութիւն մը, Գերմանական պատասխանատուութեան ետին թափնուած Սիոնիստներուն պատասխանատուութեան մասին:

Ոչ մէկ խօսք գտանք:

Բայց գտանք ուրիշ բան մը այս գիրքին մէջ՝

«Առաջին Աշխարհամարտին Պաղեստինի մէջ, հրեաներն ալ զոհ գացեր են Թրքական բարբարոսութիւններուն»:

Հայկական ցեղասպանութեան մէջ Գերմանական պատասխանատուութեան մասին, խնդրոյ առարկայ անուանի պատմաբանին տեսակէտին ա՛յս աստիճան փոփոխութեան ենթարկուելուն ներքին ծալքերուն՝ միայն դիպուածաւ ու մտերմիկ խօսակցութեան մը ընթացքին իրագեկ եղանք:

Բայց, այս մասին, մանրամասնություներ տալէ պիտի խուսափինք, Հայ Ազգին բարձրագոյն շահերուն չվնասելու արդար մտահոգութեամբ:

Միայն ա՛յսֆանը ըսենք՝

«Ազատ ու Անկախ Հայաստան»ի այսօրուան պատասխանատուները կը թուի, որ դեռ նոր, լո՛կ վերջերս հասլըցեր են, 1915-թ.ի հայկական ցեղասպանութեան մէջ, Գերմանիոյ ունեցած պատասխանատուութեան ծանրակշռութիւնը:

**ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ
ԶԳԱՅԱՑՈՒՆՑ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ**

Վերադառնանք ձեր այն հարցումին, թէ ովքե՞ր էին, մենէ ետք, այս «Սուտերու Աշխարհ»ին մասին արտայայտուողները:

Ինչպէս դուք, ձեր հարցումին մէջ կը մատնանշէք՝ վերջին տարիներուն մանաւանդ, Սիոնիստներուն ունեցած գործունէութեանց շուրջ իրականութիւնները հրապարակող գրութիւններ կարդալը, գրեթէ անկարելի էր, Սիոնիստներուն հաստատած խիստ հակակրճոնի և հետապնդումին պատճառաւ: Արեւմտեան Աշխարհի մէջ այս կարգի գրութիւնները, Սիոնիստները պաշտպանելու համար ստեղծուած «Antisemitisme»ի օրէնքներուն համաձայն, դատարաններու կողմէ շատ ծանր պատիժներու կ'ենթարկուէին:

Պատիժներուն դրամական տուգանքը այնքան ծանր էր, որ ոչ մէկը չէր համարձակեր Սիոնիստներուն համար աննպաստ եղող բան մը հրատարակել:

Բայց, 1996-թ.ի վերջերը, Զուիցերիոյ մէջ, Ֆրանսացի Զօրավարի մը կողմէ գիրք մը հրատարակուեցաւ, եւ մենք, հոգեկան մեծ գոհունակութիւն զգացինք, այս գիրքին մէջ կարդալով այն գաղափարները, զորս մենք 1994-թ.ին «Արարատ»ի, իսկ 1995-թ.ին ալ «ՆԱՅԻՐԻ»ի մէջ հրապարակած էինք արդէն:

~*~*~

Ֆրանսացի Զօրավար Pierre Marie Gallois-ի “Le Sang Du Petrol”-“Bosnie-Irak” խորագիրը կրող և երկու հատորներու մէջ ամփոփուած ուսումնասիրութիւնը, 1996-թ.ին լոյս տեսած, Իրաքի և Եուկոսլաւիոյ մէջ Սիոնիստ ամերիկացիներուն կողմէ գործուած ողբերգութիւններուն ներքին ծալքերը հրապարակող իրական և վաւերական պատմութիւնն է:

ԵՈՒԿՈՍԼԱԻՒԱ -

**ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՍՊԱՅ ՄԸ ԿԸ ԴԻՄԱԿԱԶԵՐԾԷ
ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԶՕՐ. ԿԱԼՈՒԱ ԶՈՒԳԱԿՇՈՒՄԸ ՄԸ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ
ԾՈՅԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԵՒ ԵՈՒԿՈՍԼԱԻՒՅ
ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆՅ ՄԻՋԵԻ**

ՀԱՐՑՈՒՄ.— *Ձեր վերլուծումը կը ձգտի միջազգային դաւադրութեան մը զոհ ցոյց տալու Սերպերը: Նախայարձակումը, ձեր ըսելովը՝ Պեկրատէն չէր դար:*

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Խրուաթները Սերպերուն կը վերագրեն Եուկոսլաւ «բռնատիրութիւն»ի պատասխանատուութիւն: Մինչդեռ Թիթօ որ իշխեց 1945-էն 1980, Խրուաթ մըն էր, նոյնպէս էին Եուկոսլաւ Հանրապետութեան վերջին վարչապետները: Պեկրատի «բռնատիրութիւն»ը կը կիրարկուէր Խրուաթներուն կողմէ: Մի մոռնաք, միւս կողմէ, պայմանները որոնց մէջ կատարուեցաւ երկրին պայթումը: Նախաքայլը Սլովենները առին, առանց իրենց որոշումը ընդհանուր Հանրաքուէի դնելու՝ ինչպէս նախատեսուած էր Սահմանադրութեան մէջ: Յետոյ, նոյն Սլովենները և Խրուաթները պաշարեցին Եուկոսլաւ բանակին միաւորները: Այս շրջանին, Ժագ Տելոր կոչ կ'ընէր Պեկրատի, որ տէր կենայ Եուկոսլաւիոյ միութեան: Պրիւքսէլի Խորհուրդի նախագահը Համայնքային օգնութեան շարունակումը կախեալ դարձուց Եուկոսլաւիոյ միութեան պահպանումէն: Գալով Սերպերուն՝ անոնք բնաւ չուզեցին Եուկոսլաւիոյ տարրազադրումը:

Հ.— *Կը ժխտէ՞ք նաեւ, Սերպ ուժերուն կողմէ, էթնիք մաքրագտման քաղաքականութեան մը կիրարկումը:*

Պ.— 1992-ին Հանդիպեցայ Սերպ գաղթականներու, Խրուաթիայէն փախած: Երբեմն մինչեւ քառասուն հոգի կը հաշուէին անոնք, թխմուած գործատեղիի մը կամ ճարտարարուեստական շէնքերու մէջ, բոլորն ալ ահաբեկուած Զադրէպի ըրածներէն՝ վախի զգացումը Պեկրատի կողմերը նետած էր շուրջ 250,000 գաղթականներ: Այս շրջագիծի մէջ պէտք է դնել էթնիքական մաքրագործումը: Ինծի Համար Եուկոսլաւիոյ ծրագրուած քանդումը վերլիչել կուտայ 600,000 սերպերու և 50,000 հրեաներու բնաջնջումը Բ. Համաշխարհային պատերազմին, Խրուաթներուն և տեղի Մահմետականներուն կողմէ: Էթնիքական մաքրագործումը այստեղ կը բացատրուի որպէս վախի հակազդեցութիւն, յանկարծահաս երեւոյթ: Պոսնիոյ մէջ, սերպերուն ընթացքը անըմբռնելի կը մնայ, եթէ մոռցուի շրջանին ընկերային կեանքը: Գիւղացիներ են ասոնք, որոնց կալուածները հեքթարներով կը չափուին: Մահմետականները իրենք, ընդ- (→ 11)

ՀԱՅԿԱՐԱՄ ԳԱԼԻՆՃԵԱՆ... (Շար. էջ 9-էն)

որ մարդկային ապերախտութիւնը կը ձաղկէր: Մամուլի սպասարկուի մը երեք տասնամեակներու վրայ երկարող զոհաբեր ծառայութիւնս ուրացող եւ, կերպով մըն ալ, զայն մրոտող: Այսպիսի երախտամոռներուն ի տես, Հայկարամ չժածկեց իր ունեցած-զգացած նողկանքը: Նոյնպիսի դառնութիւն-կսկիծ կրած էր նաե՛ւ ինք, մօտ անցեալին: Անձնական կեանքի մէջ: Մէկ խօսքով՝ ազնուութեան եւ երախտագէտի տիպարն էր ան:

Այս տրտմայուշ մտորումները թուղթին յանձնած պահուստ յիշեցի, որ «Նայիրի»-ի առաջին տասնամեակին առթիւ ալ յատուկ այցելած էր խմբագրատուն, որ շնորհաւորէ թերթը եւ անոր հրատարակիչներուն մաղթէ յարատեւութիւն: Անկեղծաբար ու ազնուութեամբ չժածկելով եւ ըսելով, որ թերթին անխափան ու կանոնաւոր լոյս տեսնելը ինչպէս շատերու, նաեւ իրեն պատճառած է զարմանք, բայց նաե՛ւ ուրախութիւն: Իրաւունք ալ ունէր այդպէս զգալու: Կ'արդարանար իր տարակոյսն ու թերահաւատութիւնը: Քիչ թիւ չկազմեցին սկեպտիկներն որոնք, օրին, խորհեցան որ «Նայիրի»-ի կեանքը կարճատեւ պիտի ըլլայ: Ներքուստ մաղթողներ ու բացէն անոր խոչընդոտ ստեղծողներ ալ եղան: Այդպէս եղած էր ուրիշներու պարագային եւս: Բայց «Նայիրի»-ն սպասուածէն շատ աւելի համակրող ու զօրակից ունեցաւ բարեբախտաբար: Կրցաւ տոկալ եւ շարունակեց, աներեք կամք-հաւատքով, իր առաքելութիւնը... առ այսօր: Մօտ 20 տարի:

Հայկարամը (աջին)
«Նայիրի»-ին տրուած այցի մ'ընթացքին

Հայկարամի վերոնշեալ պատեհութեամբ «Նայիրի»-ի խմբագրատուն այցելութիւնը վկայող սա քովի շատ խօստ՛ւն նկարը, գրեթէ դիպուածով գտնուած թղթապանակիս մէջէն, յարգելի ընթերցողիս կը համոզէ, որ վերը ըսուածները ճիշդ են- հոն կը տեսնուի Հայկարամը որ կը զրուցէ խմբագիրին հետ: Զինք մօտէն ճանչցողներն ալ վստահ եմ, որ ի տես այս նկարին, տխրայուշ բայց նոյն ատեն սիրտ շարժող յոյզ մը պիտի ապրին:

Յիշողութեանս մէջ անջնջելի կը մնայ նաեւ Հայկարամի մէկ ուրիշ, եռանդազին գործունէութիւնը: Լիբանանի 70-ական թ.ներու ներքին խռովութիւններու (չըսելու համար ուրիշ բան) ատեն, քաղաքական թշնամանքով ումրահարուեցաւ «Արարատ» պաշտօնաթերթին [որուն խմբագրապետութիւնը վարելու պատիւն ունեցայ աւելի քան 30 տարի] խմբագրատունն ու տպարանը: Եւ սակայն, միասնականութեան սքանչելի ցոյցով մը, լիբանանահայ գաղութին բոլոր կուսակցութիւնները, նախընթաց չունեցող եւ իրապէս սրտայոյզ համագործակցութեամբ մը որ հիացում պատճառեց օտարներուն անգամ, ձեռնարկեցին նուիրահաւաք եւ վերականգնեցին խափանուած մամուլը: Այս աշխատանքին գլխաւոր սատարողներէն եղաւ Հայկարամը: Լիբանանահայ գաղութին լուսարձակ-ուղեցոյց եղող այդ օրերու թերթին նոր կեանք եւ շունչ տուողներէն:

Բազմերախտ Հայկարամը կը մնայ մշտայուշ մեր դաղութի տարեդրութեան մէջ, իբր տիպար ամուսին, հոգածու հայր, մեծ հայր, կեսրայր, օրինակելի ազգային, ջերմ հայրենասէր ու բարեկամ: Եւ չունիմ տարակոյս, որ իր ժառանգները կը մնան նաեւ տէր երախտաւորին ձգած հոգե-բարոյական աւանդներուն, եւ կը շարունակեն ընթանալ անոր ուղիէն, ըլլալ իրենց հօր եւ մօր նման:

Յիշատակդ կը մնայ անմոռաց Հայկ... հազար ներողութի՛ւն՝ փութամ վերասրբազրել ես զիս, կրկին բարեկամական «Ուղղիչ» դիտողութեանդ չարժանացած... եւ քեզ կոչել՝ Հայկարա՛մ...:

ՀԱՅԸ ԿԸ ՅԱՐԳԷ ՄԻԱՅՆ ՈՒՒԼՍԸՆՆԵՐՈՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ՛Ն ԱՐԴԱՐԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ...

Շուրջ տասը տարի առաջ՝ սարսափելի ու նախընթաց չունեցող ահաբեկչութիւններ գործուեցան Մ. Նահանգներու մէջ: Արեւանգուած օդանաւեր եկան ու հարուածեցին երկնաքեր ու պետական հիմնարկներ, պատճառելով բազմահարիւր անմեղ զոհ:

Վրիժառական գործողութիւններ էին ասոնք: Ուղղուած էին ԱՄՆ-ի «Ոճրային» ու «Անիրաւ» քաղաքականութեան դէմ: Բայց որուն թիրախ եղան, դժբախտաբար, բազմաթիւ անմեղ քաղաքացիներ: Մինչ անոնք՝ որոնց դէմ որպէս թէ ուղղուած էին այդ հարուածները, մնացին անվնաս: Եւ դեռ, մինչեւ օրս, այս վերջիները կը շարունակեն իրենց երէկի սխալ նկատուած քաղաքականութիւնը, որուն դէմ իբր հակազդեցութիւն գործուեցաւ 2010-ի Սեպտ.ի վրիժառական ահաբեկչութիւնը:

Արդարեւ երբ, սա պահուն, ԱՄՆ-ի և երկրագունտի վրայ ապրող միլիոնաւոր քաղաքացիներ կը սգակցին վերոնշեալ ահաբեկչութեան զոհերու ընտանիքներուն, հարց տուող կա՞յ, թէ ո՛վ պիտի ափսոսայ կորուստը Տալըզ-ներու, Պուշ-երու, Նիքսըն-ներու, Քիսինճըր-ներու, Գլինթըն-ներու և ...միւսներուն սխալ քաղաքականութեան հետեւանքով... Վիէթնամի, Աֆղանիստանի, Իրաքի, Սոմալիոյ, Փաքիստանի մէջ և այլուր... զոհուած Ամերիկացի զինուորներուն, որոնք հարիւր հազարներ կը հաշուեն արդ:

Մայր հողէն բազմահազար քլ. մեթր հեռու գտնուող տարածքներ գալով, որպէս թէ ԱՄՆ-ի ապահովութեան վրայ տիրութիւն կ'ընեն... երբ որոշ է, թէ անոնք եկան ու դե՛ռ... պիտի գան իրենց կեանքերը զոհաբերելու... Դատի մը համար որ իրենցը... Ամերիկացի ժողովուրդինը չէ... Նոր Գաղութատիրութեան նուաճողական ծրագիրներու գործադրութեան կը ծառայէ: Միա՛յն:

Ուրիշ սխալ, վրիպում և թիրախի անձիշդ ընտրութիւն էր նաեւ, օդանաւ առեւանգելով զանոնք քաղաքային խիտ բնակչութեամբ երկնաքերերու զարնելը և խորհիլը, որ ասով վրէժ առնուած կ'ըլլայ անոնցմէ, որոնց անընդունելի քաղաքականութեան դէմ իրենց մերժումն կը յայտնեն ու զայրոյթը որպէս թէ կը կարծեն առնել այդ... Ինքնասպան ըլլալու գնով վրիժառու դառնալ կարծողները և ասոնց պատուիրատուները:

Մերժումի և բողոքի այդ արտայայտութիւնը հետեւանք է միայն, ցուցանիշ և ընդվզումի արտայայտութիւն: Բայց ո՛չ՝ դարման ու ծիշդ փոխադարձութիւն: Գործնական, ազդու և օգտաբեր հակազդեցութիւնը պիտի ըլլայ՝ համաժողովրդական բողոքով արգիլել կրկնութիւնը նոր Գաղութատիրութեան ոճրային արշաւներուն, ներխուժումներուն և կողոպուտներուն,

որոնք աղէտահար կը դարձնեն թէ՛ նախայարձակ և թէ՛ նոյն այդ յարձակումին զոհ դարձող կողմերուն ժողովուրդները: Մ. Նահանգներու ժողովուրդը՝ նախ և առաջ:

Լուծումն ու դարմանը այս կարգի աւազակային արշաւներուն կասեցման ու արգիլման մէջ կը կայանան, պայմանաւ որ Զոհերը՝ ժողովուրդները գիտակցին ասոր: Նախ. Օպամա յոխորտաց.— Մ. Նահանգներուն արդարամտութիւնը և բարեկամեցողութիւնը կարելի չէ ընկճել»:

Թող թոյլատրուի հարց տալ.— Ո՞ր արդարամտութեան մասին է խօսքը: Նախագահներ Ուիլսոնի և Ռուզվելթի արդարամտութեան թէ՞ Նիքսոնի, Տալլըսի, Թրումբընի-որոնք ըսած էին [ակնարկելով հայութեան].— Թուրքիայէն հող պահանջողը իր դէմ Մ. Նահանգները պիտի գտնէ»։ Եւ սպառնացին Խ. Չայաստանին [և այդ գծով՝ Խ. Միութեան] հիւլէական ուժով:

Մենք կը հաւատանք արդարամտութեանը նախ. Ուիլսոնի որ ըսաւ, ակնարկելով գրաւեալ Արեւմտահայաստանին.— Ասոնք հայոց կը պատկանին»։ Չե՛նք հաւատար իր յաջորդներուն արդարամտութեանը որ կ'ըսէ.— Չիւլէական ուժով պիտի պատասխանենք Թուրքիոյ հողային ամբողջականութեան ձեռք երկարողին»:

Ըսել կ'ուզէ՝ հայերուն և... հայոց Դատին իրա՛ւ բարեկամներուն:

ԶՐՈՅՑ «ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ» ՀԵՏ... (Շար. էջ 2-էն)

ընդունած ըլլալ երկրին երկու հաւասար չափով բաժանումը, երբ հողամասին 64-70 առ հարիւրին տէրը իրենք էին:

Հ.— Զօր. Մլատիչը դուք հայրենասէր կը նկատէք, «Շուան» մը, «վեհասպետութեան» կապուած: Այս «Շուան»ն ալ հետապնդումի ենթակայ է, պատերազմական ոճիրներու համար...

Պ.— Միջազգային ոճրադատ Ատեանը մասամբ քարիւղի տէրութեանց կողմէ կը ֆինանսաւորուի: Ռազմական մեքենայ մըն է: Կը հանդիսանայ՝ ապատեղեկատուութեան, պլոքիւս-ներուն և ոմբակոծումներուն հետ՝ չորրորդ բաղկացուցիչը այս նոր պատերազմին, որ հակառակորդը կ'ուզէ գլխատել հարուածելով իր ղեկավարներուն Իշխանութիւնը: Ռաթքօ Մլատիչ քաւութեան նոխազ դարձուեցաւ, առանց որ իրեն վերագրուած միջադէպերը հաստատուին: Կը զարմանամ որ Ամերիկացիները, որոնք մտահոգ կը թուին ըլլալ Պեկրատի քաղաքական կացութեամբ, նոյն մտահոգութիւնը չեն ցուցաբերեր Զադրէսլի կամ Սարաեւոյի մէջ ի դօրու «Դեմոկրատիա»ի վիճակին հանդէպ...:

ՏԻԵԶԵՐԱԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏԻԵԶԵՐԱՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
COSMOPHILOSOPHIC COSMO-UNIVERSITY
 ՍՄԲՈՒԿ, ՊԱԳԼԱՃԵԱՆ, ՊԱՏՐԻՃԱՆ, ԴԸԴՈՒՄ,
 ՍՏԵՊՂԻՆ ԿԱԶԱՐ
 ՄԿՐՏԻԶ ԱՍԼԱՆԵԱՆ

1.- (SMBOUG=ՍՄԲՈՒԿ) - ԲԱՆԶԱՐԵՂԷՆԻ ՆԱԽԱՐՄԱՏ ԲԱՌԱԶԵԻԸ ՀԱՅ-ԱՐԻԱԿԱՆ-ԱՐԱՄԱՆԻԱԿԱՆ (ՍԱՄ+ԲԱԳԱ=SAM+BAGA=SAMBAG = SMBUG = SMBAG) - ՈՐԻ ՏԻԵԶԵՐԱԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱՆ Է (ՍԱՀՄԱՆՈՂ ԱՐԵԻԸ ՄՇՏՆՋԵՆԱԿԱՆ + ԲԱՐԻՔԱՏՈՒ + ԱՐԵԻԸ ԳՈՅԱՏՈՒ + ԱՐԵԻ): ԿԱՐՃ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱԻՄԱՍՏՆ Է (ԱՐԵԻԻ ԱՍՏՈՒԱԾԸ): ԲԱՌԸ ԱՅԼ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՒՄ ՀՆԶՈՒՄ Է ՆԱԵԻ (ՇԱՄ+ԲԱԳԱ = SHAM + BAGA): ՎԵՐԵԻԻ (Ս) Ե ՍԱՀՄԱՆՈՂ ԱՐԵԻԸ ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԻ, ԻՍԿ (Շ)-Ն- ՇԻԿԱՑԵԱԼ ԱՐԵԻ ԱՍՏՈՒԱԾԸ ԳԱՂԱՓԱՐԱԻՄԱՍՏՈՎ:

2.- ՊԱԳԼԱՃԱՆ-ԲԱԳԼԱՃԱՆ - ՊԱՏՐԻՃԱՆ = BAGLADJAN - PAGLADJAN - ՊԱՏՐԻՃԱՆ = PATRIDJAN) - ՈՐ ՆՈՅՆ ՍՄԲՈՒԿ, ԲԱՆԶԱՐԵՂԷՆԻ Է: ԱՅՍ ԲԱՌՈՒՄ ԿԱՅ = (ԲԱԳԼԱ=BAGLA)-ԲԱՌԸ ՈՐ ՌՈՒՍԱԼԵԶՈՒՄ (BAGLADJAN= ԲԱԳԼԱԺԱՆ)- ՀՆԶՈՂՈՒԹԵԱՄԲ. (ԲԱԳ=BAG)- ՌՈՒՍԱԼԵԶՈՒՈՎ ԱՍՏՈՒԱԾ: ՅՈՒՆԱՐԷՆ (ԲԱԳՈՍ = BAGOS) -ԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐ: (ԲԱԳԼԱ = BAGALA = BAGLA) ՈՐԻ ԻՄԱՍՏՆ Է (ԲԱՐԻՔԱՏՈՒ+ ԱՐԵԻ +ԳՈՅԱՏՈՒ+ ԱՐԵԻ+ ԼՈՒՍԱՏՈՒ+ ԱՐԵԻ): ԲԱՅՑ ՆԱԽԱՐՄԱՏԸ ՈՐՊԷՍ ԵՐԿՈՒ ԿՑՈՐԳԱԲԱՌԵՐԻ ՄԻԱՑՈՒՄ ԵՂԱԾ Է (ԲԱԳԱ + ԳԱԼԱ = BAGA + GALA) - ՈՐՊԷՍ (ԱՐԵԻԱ.ԳԱԼ):

ՍԿՍԿԲԿԳԿ SAMABAGA S.M.BUG. U U F ՈՒԳ	Տ Ք
ԲԿԳԿԼԿՃԿԷ BAGALADJAN BAGALAHAN BAG-LAJAN	Դ Ք
ԲԿԳԿՉԿԲ ԲԿԿ ԿՉԿԲ BAKAZAR -KAZAR	Ձ Չ ԶԿԲ
ՃԿԷԿԳԵԼ. ՃԿԷ ՃԿԷԿՍԵՐ. ՃԿԷԿԼ	

3.- (ՊԱՏՐԻՃԱՆ = PADRIDJAN) - ՆՈՅՆ ՍՄԲՈՒԿԻՆ ԵՆ ԱՆՈՒԱՆՈՒՄ, ՈՐԻ ՆԱԽԱՐՄԱՏԸ ՀԱՅ-ԱՐԻԱԿԱՆ -ԱՐԱՄԱՆԻԱԿԱՆ (ՊԱԳԱ+ՏԱՐԻ+ՃԱՆ=BAGA+DARI+DJAN)- ՈՐՊԷՍ ԱՍՏՈՒԱԾ ԱՐԵԻԷՆ ՏՈՒԱԾ ՃԱՆ, ԱՌԱՐԿԱՅ ՆԻԻԹ, ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԻՄԱՍՏՆԵՐՈՎ: ԱՅՍ ԲԱՌԵՐԸ ԿԱՆ ՈՐՊԷՍ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ՓԱՍՏԵՐ ԻՐԱԿԱՆ:

4.- (ՃԱՆ=DJAN)- ՀԱՅ-ԱՐԻԱԿԱՆ-ԱՐԱՄԱՆԻԱԿԱՆ ԱՐԵԻԱԾԻՆ ԲԱՌՆ Է ԵԻ ԻՄԱՍՏՆ Է (ՃԱՌԱԳԱՅԹԵԱԼ+ԱՐԵԻԸ+ՆՈՐԱՍՏԵՂԾԻԶ) ՀԱՅԵՐԷՆՈՒՄ ՈՒՆԵՆՔ (ՃԱՆԱ+ՍԷՐ=DJANA+SER) (ՃԱՆԱՉԵԼ=[ՃԱՆ+ԱՉ+ԵԼ = ՃԱՆԱՉԵԼ]=DJANATCHEL), (ՃԱՆՏԱՆ=DJANDAN) ՊԱՐՏԱՃԱՆԱԶ: ԲՈԼՈՐ ԱՅՍ ԲԱՌԵՐԸ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՄ ԵՆ ԱՐԵԻԻՆ ՆՐԱ ՍԻՐՈՅՆ: (ՃԱՆՏԱՆ)-ՊԱՐՁ ԻՄԱՍՏՈՎ ԿԵԱՆՔ ՏՈՒՈՂ, ՄԱՐՄԻՆ ՍՏԵՂԾՈՂ: ԻՍԿ ՏԻԵԶԵՐԱԻՄԱՍՏԱՄՏՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՆՇԱՆԱԿԷ (ՃԱՌԱԳԱՅԹԵԱԼ+ԱՐԵԻԸ+ՆՈՐԱՍՏԵՂԾԵԱԼ+ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ+ԱՐԵԻԸ+ՆՈՐԱՍՏԵՂԾԵԱԼ): ՃԱՆԻՄԱՆ, ՃԱՆԻԿ, ԿՃԱՆ, ԽՃԱՆ, ԴԱԻԱՃԱՆ, ԺՐԱՋԱՆ ԲԱՌԱԿԱՌՈՅՑՆԵՐԸ, ՈՐՊԷՍ ԱՐԵԻԱԾԻՆ ԲԱՌ ԵՂԱԾ ԵՆ ԵԻ ԳԱԼԻՍ ԵՆ ՀՆԱԳՈՅՆ ԱՐԵԻԱՊԱՇՏԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԻՑ ԵԻ ՄԵՁ ԵՆ ՀԱՍԱԾ ՈՐՈՇ ՏՐՈՀՈՒՄՆԵՐՈՎ, ՍԱԿԱՅՆ ՊԱՀԵԼՈՎ ԻՐԵՆՑ ԱՐԵԻԱԾԻՆ ԼԻՆԵԼՈՒ ԲԱՌԱԻՄԱՍՏԱԶԵԻԸ:

5.- (ԴԴՈՒՄ - DDOUM): ՌՈՒՍԵՐԷՆ (ԿԱԲԱԳ = KABAG)- ԴԴՈՒՄ: ՀԱՅԵՐԷՆԻ ՏՐՈՀՈՒԱԾ ԲԱՌԻ ՆԱԽԱՐՄԱՏԱԶԵԻ ԲԱՌԱԿԱՌՈՅՑՆ Է (ԲԱԳԱԴԱՏԱՄ = BAGADADAM Է ՏԱՏԱՄ = DDUM = ԴԴՈՒՄ) (ԴԱՏԱՄ = DATAM)= (ԴԱՐՁՈՂ + ԱՐԵԻ + ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐԵԻԸ + ՄԻՇՏ): ՆՈՅՆԸ ՏՐՈՀՈՒԱԾ Է ՌՈՒՍԵՐԷՆՈՒՄ (ԿԱ+ԲԱԳ=KA+BAG)/ = ԿԱՅ ԱՍՏՈՒԱԾ , ԵՂԱԾ Է ԱՐԵԻ ԱՍՏՈՒԱԾԷՆ, ԱՍՏՈՒԱԾ ԿԱՅ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԵԱՄԲ: ՈՒՆԵՆՔ (ԿԱՊԱԳԵԱՆ) - ԱԶԳԱՆՈՒՆՆԵՐ:

6.- (ՍՏԵՊՂԻՆ=STEPKHIN). ԲԱՌԻ ՆԱԽԱՐՄԱՏԸ ՀԱՅ-ԱՐԻԱԿԱՆ ԱՐԵԻԱԾԻՆ (ԱՍՏԻ+ՊԱԽԱՆ=ASTI+PAKAN=ASTI-BAGIN. ԱՍՏԻ+ԲԱՂԵՆ=ԱՍՏԻ+ՊԱՂԵՆ): ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԻՄԱՍՏ Է (ԱՍՏՄՈՒ ԱՅԳԻՆ, ԲԱՂԵՆ)ԵՐՐՈՐԳ ԼԵԶՈՒԱՏՐՈՀ ՇՐՋԱՆԷՆ:

7.- (ԿԱԶԱՐ=KAZAR)-ՍՏԵՊՂԻՆ՝ ԱՅԼ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՒՄ: ՍԱԿԱՅՆ ՆԱԽԱՐՄԱՏԸ ԱՅՍ ԲԱՌԱԶԵԻԻ ԱՅՍ Է (ԲԱԿԱ+ՋԱՐ=BAKAZAR=KAZAR): ԴԵՂՆԱՆԱՐՆՋԱԳՈՅՆԸ ԱՅՍ ԲԱՌԻ ՎՐԱՅ ՇԵՇՏՈՒԱԾ Է ՈՐՊԷՍ (ԲԱՐԻՔԱՏՈՒ+ԱՐԵԻ+ԿՐԱԿԱՏՈՒ+ԱՐԵԻ+ՋԱՐԹՈՒՑԵԱԼ ԱՐԵԻ) ԿԱԶԱՐԻ ԳՈՅՆԸ ԱՐԵԻԻ ՆԱՐՆՋԱԳՈՅՆԸ ՎՐԱՆ Է ՈՒ ԻՐԱԿԱՆ: ՋԱՆԱՋԱՆ ԱՆՈՒԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌԸ ՏԱՐԲԵՐ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ ԾՆՈՒԱԾ ԱՐԵԻ ԱՍՏՄՈՒՆ ՀԱՅ-ԱՐԻԱԿԱՆ-ԱՐԱՄԱՆԻԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԱՃՈՒԹԵԱՆ ԲԱՌԱԾՆՈՒԹԵԱՆՇՆՈՐՀԻԻ Է ՈՐ ԵՂԱԾ Է: